

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Barbora Koblihová

**Změny v právním řádu České republiky v souvislosti s implementací
tzv. směrnice o restrukturalizaci a insolvenční**

Diplomová práce

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Změny v právním řádu České republiky v souvislosti s implementací tzv. směrnice o restrukturalizaci a insolvenci vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 22. 11. 2022

.....

Barbora Koblihová

Obsah

Úvod.....	7
1. Směrnice o preventivní restrukturalizaci a insolvenční.....	10
1. 1. Směrnice jako nástroj k harmonizaci právních řádů.....	10
1. 2. Důvody přijetí Směrnice.....	11
1. 3. Cíle Směrnice.....	13
1. 4. Problematika požadavků Směrnice a nastavení českého insolvenčního práva.....	14
1. 5. Implementační problémy.....	16
1. 5. 1. Pojmy „úpadek“ a „hrozící úpadek“	16
1. 5. 2. Novelizace insolvenčního zákona nebo nový zákon?.....	17
2. Reorganizace.....	20
2. 1. Základní vymezení.....	20
2. 2. Reorganizační plán a jeho přijímání.....	21
2.3. Výhody reorganizace	22
2. 4. Problematické aspekty reorganizace.....	23
2. 5. Reorganizace v praxi	24
3. Dosavadní preventivní postupy	26
4. Preventivní restrukturalizace.....	28
4. 1. Základní vymezení.....	28
4. 2. Principy preventivní restrukturalizace	29
4. 2. 1. Princip flexibility	29
4. 2. 2. Princip neformálnosti	29
4. 2. 3. Princip neuniverzálnosti	29
4. 2. 4. Princip konsenzuality.....	31
4. 2. 5. Princip kontroly	31
4. 2. 6. Princip neveřejnosti.....	31

5. Rámce preventivní restrukturalizace podle Směrnice	32
5. 1. Dostupnost rámců preventivní restrukturalizace	32
5. 2. Usnadnění jednání o plánech preventivní restrukturalizace	33
5. 3. Přerušování vymáhání individuálních nároků.....	33
5. 4. Restrukturalizační plány.....	34
5. 5. Ochrana nového financování, prozatímního financování a jiných transakcí souvisejících s restrukturalizací	35
5. 6. Povinnosti vedoucích pracovníků	35
6. Preventivní restrukturalizace v České republice	36
6. 1. Proces implementace.....	36
6. 2. Struktura návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci	36
7. Úprava preventivní restrukturalizace podle návrhu zákona	38
7. 1. Přípustnost preventivní restrukturalizace	38
7. 2. Test životaschopnosti podniku	40
7. 3. Test nejlepšího zájmu věřitelů	41
7. 4. Restrukturalizační soud.....	42
7. 5. Restrukturalizační správce a poradce	43
7. 6. Restrukturalizační plán	44
7. 6. 1. Obsah plánu.....	44
7. 6. 2. Přijímání plánu.....	45
7. 6. 3. Závaznost plánu.....	45
7. 7. Přerušování vymáhání individuálních nároků.....	46
8. Úskalí preventivní restrukturalizace	47
9. Zhodnocení české implementace v souvislosti s požadavky Směrnice.....	50
10. Kritika absence právní úpravy vztahu preventivní restrukturalizace a reorganizace	53
11. Komparace reorganizace a preventivní restrukturalizace.....	56

11.1. Myšlenka nahrazení reorganizace preventivní restrukturalizací.....	57
Závěr	60
Seznam použitých zdrojů.....	62
Abstrakt	66
Abstract	66
Klíčová slova.....	67
Keywords	67

Seznam použitých zkratk

Směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132
IZ	Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
ZPR	Zákon o preventivní restrukturalizaci
Návrh zákona	Návrh zákona o preventivní restrukturalizaci č. 109/21
SanInsFoG	Sanierungs – und Insolvenzrechtsfortentwicklungsgesetz, Drucksache 19/25303

Úvod

Je tomu již 18 let, co se Česká republika stala členem Evropské unie (dále jen „EU“). S tímto členstvím je spjata povinnost zapojit se do integrace členských států prostřednictvím sjednocování právních předpisů. Předmětem zákonodárského sjednocování je i insolvenční právo, kterému se tato odborná práce věnuje. Konkrétně se zabývá jedním z nejnovějších evropských předpisů, kterým je tzv. směrnice o restrukturalizaci a insolvenční z roku 2019¹ (dále jen „Směrnice“), na jejíž konečnou implementaci Česká republika stále ještě čeká.

Směrnice si klade mimo jiné za cíl, aby členské státy zavedly do svých právních řádů institut preventivní restrukturalizace, jakožto nástroj včasného řešení finančních potíží, pokud ještě v jejich právním prostředí neexistuje, jako je tomu například u nás.

Této problematice jsem se rozhodla věnovat, jelikož navzdory tomu, že se jedná o hojně diskutované téma mezi odborníky na insolvenční právo, netěší se zatím přílišnému zpracování. Preventivní restrukturalizace navíc představuje novinku pro náš právní systém, kdy tuto změnu, která se promítne do našeho insolvenčního práva považují za revoluční, a která zároveň nabízí mnoho otázek k zamyšlení. Téma mě ale oslovilo zejména z důvodů praktických, jelikož důsledky pandemie virové choroby SARS-CoV-2, ke kterým se nyní přidala i hospodářská krize mající původ mimo jiné i ve válce mezi Ruskem a Ukrajinou, zasáhnou v různé míře dříve nebo později mnoho českých podnikatelů, pokud se tak již nestalo. Pro budoucí praxi proto považuji za velké plus mít alespoň základní přehled o této nové možnosti řešení finanční krize, kterou má Česká republika za úkol implementovat.

V práci čerpám především z nově vydané odborné literatury. Jedná se o kolektivní monografie týkající se preventivní restrukturalizace, jejímiž autory jsou přední odborníci z oblasti insolvenčního práva. Konkrétně se jedná o autory: J. Schönfelda, M. Kuděje, P. Sprinze, B. Havla. V neposlední řadě musím také zmínit docenta T. Richtera, z jehož odborných článků a rozhovorů v práci rovněž vycházím.

V první kapitole samotné práce provedu analýzu Směrnice. Přiblížím důvody, které vedly evropského zákonodárce k přijetí této úpravy, vymezím požadavky, které Směrnice na

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132.

státy klade a také vysvětlím dílčí problémy, které s sebou potřeba transpozičních prací přinesla. V našem případě představuje implementace Směrnice velkou výzvou a také impuls k celkové revizi insolvenčního práva.

Ještě před tím, než se dostanu k představení preventivní restrukturalizace, považuji za stěžejní pro zodpovězení jedné z výzkumných otázek této práce seznámit čtenáře s reorganizací podle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení neboli insolvenčního zákona (dále jen „IZ“), neboť budu tyto dva instituty vzájemně porovnávat.

Po krátkém úvodu do preventivních postupů vůbec se dostanu k charakteristice preventivní restrukturalizace. Jak už sám název napovídá, jedná se o institut stojící na principu prevence. Tím se liší od nástrojů insolvenčního práva, jejichž úkolem je řešit již vzniklé finanční potíže v podobě úpadku či hrozícího úpadku. Žádnou obdobu preventivní restrukturalizace u nás právně zakotvenou zatím nenalezneme. Její smysl tedy spočívá v pomoci podnikatelům, jež jsou právníckými osobami, v odhalení jejich finančního distresu v raných fázích tak, aby mohl být odvrácen ještě před tím, než dojde k úpadku podnikatele. K rozpoznání hrozících finančních potíží by měly sloužit systémy včasného varování, jejichž zavedení je jedním z požadavků Směrnice.

Dále se budu zabývat základními požadavky Směrnice, které by se měly promítnout v rámci vnitrostátních úprav. V další kapitole navážu na návrh takové úpravy v České republice. Přestože Směrnice byla vydána v roce 2019 a členské státy měly 2 roky na její implementaci, Česká republika tuto povinnost ke dni odevzdání této práce dosud nesplnila. Příčinu můžeme spatřovat mimo jiné i ve skutečnosti, že implementační lhůta začala běžet v době, kdy se svět potýkal s pandemií COVID-19, jejíž zvládnutí mělo prioritní význam.

Hlavním důvodem zdlouhavého procesu zůstává ale skutečnost, že preventivní restrukturalizace představuje pro náš právní řád novinku, kterou je třeba správně uchopit a vzhledem k tomu, že v naší zemi nemají preventivní postupy takřka žádnou tradici, jedná se o skutečnou výzvu. V současné době již existuje alespoň návrh zákona, který však neprošel připomínkovým řízením, a proto bude ještě pozměněn. Nicméně už z tohoto legislativního výstupu si můžeme učinit určité povědomí o jeho budoucí podobě.

Vzhledem ke specifičnosti práce, v níž se budu zabývat především návrhem české právní úpravy, tak jak byla předložena, její konstruktivní kritikou a vztahem k dosavadním právním předpisům, a také vzhledem k rozsahu práce, se nebudu věnovat komparaci se zahraniční právní úpravou. Na tomto místě však zmíním, že český návrh zákona o preventivní restrukturalizaci se inspiroval německým zákonem o preventivní restrukturalizaci, tzv. SanInsFoG², který je účinný již od 1. ledna 2021. Tento zákon byl přijat za méně než 3 měsíce. Stejně jako u nás, ani tato právní kultura institut preventivní restrukturalizace dosud neznala. Návrh zákona, který předložilo Parlamentu tamní ministerstvo spravedlnosti, byl velmi kvalitně zpracován a nebylo třeba jej, až na pár výjimek, pozměňovat. Vzhledem k právní a kulturní blízkosti právních systémů se naše republika německou právní úpravou inspirovala, nicméně ani to nezaručilo naprostý úspěch.

Nakonec v závěrečných kapitolách práce budu hodnotit návrh zákona z pohledu naplnění požadavků, které definuje Směrnice. Také se kriticky zamyslím nad související právní úpravou, respektive její absencí, a pokusím se předložit podnětné návrhy *de lege ferenda*. Přední výzkumnou otázkou této odborné práce je, *zda by nemohla být reorganizace zcela nahrazena preventivní restrukturalizací? Tj. neměla by být zrušena hlava II., části druhé IZ?* Tuto otázku budu zkoumat zejména vzhledem k faktu, že reorganizace v naší společnosti nejsou příliš častým jevem a preventivní restrukturalizace ve své podstatě sleduje totožný cíl. K tomuto zjištění využiji metodu komparace těchto dvou institutů.

² Sanierungs – und Insolvenzrechtsfortentwicklungsgesetz, Drucksache 19/25303

1. Směrnice o preventivní restrukturalizaci a insolvenční právo

1. 1. Směrnice jako nástroj k harmonizaci právních řádů

Směrnice jakožto sekundární pramen práva EU slouží k harmonizaci právních řádů členských států. To znamená, že je prostředkem k dosažení určité podobnosti právních úprav mezi členskými státy. Samotná Smlouva o fungování EU ve svém čl. 114 umožňuje orgánům EU přijímat opatření k dosažení sblížení národních předpisů za účelem vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu a odstranit tak odlišnosti mezi národními úpravami a tím zvednout i právní jistotu v přeshraničních vztazích.³ Směrnice je specifický nástroj harmonizace předpisů členských států, především v oblasti, kde má EU jen nevýlučné pravomoci.⁴ Jednou z takových oblastí je i insolvenční právo.

Můžeme se setkat s kritickými názory se zvolenou formou sjednocování, neboť směrnice dávají členským státům poměrně široké možnosti, jak se s požadavky vypořádat a začlenit je do svých právních řádů, a tak nebude překvapením, když se jednotlivé národní úpravy budou diametrálně lišit. Zejména vezmeme-li v potaz stávající systém v dané zemi, tradice, přístup k ochraně určitých hodnot či historický a ekonomický vývoj. Z tohoto pohledu by se mohlo jevit jako efektivnější forma sblížování nařízení, která mají přímý účinek a jsou od okamžiku své účinnosti použitelná v členských státech bez nutnosti dalších transpozic. Na druhou stranu by přijetí nařízení představovalo obrovský zásah do některých právních řádů, se kterým by se státy jen těžko vypořádávaly, neboť rozdíly v národních úpravách by si mohly vyžádat rovněž i zásahy do jiných právních oblastí, jako například do obchodního, občanského, pracovního nebo daňového práva.

Podobně neefektivním způsobem v této věci bylo původně vydané doporučení, které není pro členské státy nijak závazné. Problémem bylo, že jednotlivé státy si doporučení vyložily jinak nebo jej uplatnily jen částečně, a tak se o nějaké podobnosti právních úprav nedalo vůbec hovořit. Toto doporučení Komise EU z roku 2014⁵ vyzývalo členské státy k zavedení předinsolvenčních neboli restrukturalizačních postupů a druhé šance pro podnikatele tím, že

³ Smlouva o fungování EU, čl. 114.

⁴ SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, str. 103.

⁵ Doporučení Komise EU ze dne 12. března 2014 o novém přístupu k neúspěchu v podnikání a k platební neschopnosti (2014/135/EU).

umožní jejich oddlužení do 3 let od vyhlášení insolvence. Po vyhodnocení provedení doporučení v členských státech se ukázalo, že kýžených výsledků nebylo dosaženo.

Proto se přikláním k názoru, že forma směrnice je vyhovující, protože vykazuje vyšší efektivitu než doporučení, zároveň je ale méně násilná než nařízení a představuje menší tlak na členské země, které musí brát v potaz současnou podobu svého insolvenčního práva. Je třeba zvolit cestu pozvolného, ale efektivního a stabilního sblížení. Zvolený způsob však nemusí přinést plnohodnotný výsledek okamžitě a s největší pravděpodobností ani nepřinese. Po implementaci Směrnice bude čekat členské státy období sledování a vyhodnocování, a na to navazující přijímání změn a úprav nedostatků tak, aby nakonec došlo k vhodnému nastavení legislativy.

1. 2. Důvody přijetí Směrnice

Z recitálu Směrnice můžeme vyzorovat ambice napomoci členským státům k odstranění překážek, které brání uplatňování některých základních práv a svobod, jako například svoboda volného pohybu kapitálu a svoboda usazování. Tyto překážky se snaží odstranit tím, že směřuje státy k vytvoření rámců preventivní restrukturalizace pro životaschopné podniky, které se ocitnou v nepříznivé finanční situaci, a které jim zároveň umožní dále pokračovat ve své činnosti. Dále chce zajistit, aby poctivý podnikatel, který svůj úpadek vyřešil oddlužením, dostal druhou šanci v přiměřené době a obecně také požaduje zlepšení a zrychlení insolvenčních a restrukturalizačních postupů. Vzhledem k tomu, že národní úpravy členských států vykazují značné rozdíly, je třeba tyto právní úpravy harmonizovat, a to zejména z důvodu transparentnosti, právní jistoty a s tím souvisejícím zvýšením zájmu o přeshraniční obchody.⁶

Sblížení právních předpisů členských států v této oblasti je žádoucí, neboť rozdílné regulace s sebou přináší mnoho problémů, které mimo jiné pramení z neznalosti insolvenčního práva daného státu a z neznalosti místních postupů. Rozdílná právní úprava rovněž odrazuje investory od zahraničních investic a expanzí, kteří mají obavy ze zdoluhavých a komplikovaných insolvenčních řízení v jiné zemi. Proto, jak už bylo výše řečeno, je

⁶ Recitál Směrnice.

harmonizace insolvenčního práva nezbytná pro zajištění fungování vnitřního trhu, jakožto jednoho z hlavních cílů EU.⁷

Dalším důvodem přijetí Směrnice je snaha o vyzdvihnutí sanačních postupů, tedy postupů vedoucích k ozdravení podniku, přednostně před likvidací. V několika členských státech můžeme totiž stále pozorovat tendence směřovat podniky k likvidaci než k včasné restrukturalizaci.⁸ Je přitom velmi pravděpodobné, že zavedením preventivních postupů v členských zemích dojde k záchraně mnoha podniků a v souvislosti s tím i pracovních míst.

Současné studie ukazují, že v Evropě asi polovina všech podniků nepřežije více než 5 let.⁹ Bohužel se v mnoha členských státech setkáváme s tendencemi směřovat podniky, které by s trochou dobré vůle a vhodnými nástroji bylo možné zachránit, právě k likvidaci. Dalším negativním jevem, tedy kromě zániku podniku a finančních potíží dlužníka je, že věřitelé ve většině případů zůstanou s velmi nízkým procentem uspokojení svých pohledávek.¹⁰

„Odhaduje se, že v EU zkrachuje každý rok 200 000 firem (tj. 600 denně), což má za následek přímé ztráty 1,7 milionu pracovních míst ročně. Jeden ze čtyř těchto případů připadá na přeshraniční insolvence, to znamená, že věřitelé a dlužníci pocházejí z více než jednoho členského státu EU.“¹¹ Důvodová zpráva na to konto uvádí, že mnoho těchto podniků by se dalo zachránit, pokud by v členských státech existovaly preventivní rámce, s čímž nelze než souhlasit. Přestože praxe ukázala, že nepochybně byly vytvořeny fungující a sofistikované mechanismy úpadkového práva, nelze považovat výsledky insolvenčních řízení za zcela uspokojivé. Důvodem je právě špatné časového nastavení řešení finančních obtíží, tedy řešení až v době, kdy tyto obtíže přerostou v úpadek či hrozící úpadek. Úspěchu lze dosáhnout, pokud už v době před propuknutím finanční krize budou k dispozici preventivní opatření, která zabrání dalšímu zhoršování situace.¹² V českém právním řádu, jak už jsem zmiňovala, žádné preventivní postupy před úpadkem legislativně zakotveny nemáme. Pokud by měl podnikatel

⁷ Důvodová zpráva k návrhu Směrnice.

⁸ Tamtéž.

⁹ Podle bleskového průzkumu Eurobarometr 354 (2012), který také ukázal, že 43 % Evropanů by kvůli obavám z neúspěchu vůbec nezačalo podnikat (str. 72)

¹⁰ Důvodová zpráva k návrhu Směrnice.

¹¹ Tamtéž.

¹² SCHÖNFELD, J., KUDĚJ, M. *Preventivní restrukturalizace: Nová etapa koncepce sanačních procesů a její implementace do českého právního řádu*. 1. vydání. Praha: TRITON, 2021, str. 13-14.

možnost odhalit finanční potíže dříve, logicky se zvyšuje pravděpodobnost jejich překonání bez nutnosti zahájení insolvenčního řízení.

Dále se počítá s omezením negativní stigmatizace podniku a s tím související odrazování od podnikání, neboť preventivní restrukturalizace se má odehrávat mimo insolvenční řízení, které je mnohými vnímáno jako určitý způsob selhání. Takže kromě hospodářských přínosů se očekává, že se setkáme i s pozitivními sociálními dopady.¹³ Toto považuji za velké plus, neboť možnost vyhnout se insolvenčnímu řízení podnikatelům ušetří nejen náklady tohoto řízení, ale také je ušetří újmy na pověsti, ať už před klienty, dodavateli či konkurencí.

1. 3. Cíle Směrnice

Směrnice si vymezuje tři hlavní cíle. Prvním z nich je zavedení institutu preventivní restrukturalizace napříč členskými státy EU. V našem právním prostředí toto téma podleho mnoha podnětům, připomínkám a odborným diskusím, a to zejména proto, že podle názoru některých odborníků přijetí Směrnice představuje revoluci v insolvenčním právu, která vyžaduje jeho celkovou revizi, kterýžto názor rovněž sdílím. Přestože preventivní restrukturalizaci chceme od insolvenčního řízení odlišovat, zůstávají tyto dva světy úzce spjaty. Přijetí nového zákona o preventivní restrukturalizaci (dále jen „ZPR“) vyžaduje nepochybně i revizi IZ. Minimálně je třeba vyřešit vzájemný vztah těchto dvou předpisů, zvláště vzhledem k tomu, že i přes snahu využít preventivní restrukturalizaci může podnikatel sklouznout do úpadku a může se tak nakonec ocitnout v režimu IZ.

Druhým cílem Směrnice je přimět státy k zavedení systémů včasného varování, které mají podpořit efektivitu samotné preventivní restrukturalizace. Podobu takového systému přitom nechává na úvaze každého státu. Zavedení systému, který podnikatele upozorní na možnou nadcházející krizi je určitě klíčové pro to, aby preventivní restrukturalizace nebyla jen teoretickým konceptem, který nakonec v praxi nenajde náležité využití. Jakmile se subjekt ocitne v hrozícím úpadku či úpadku, možnost preventivní restrukturalizace svého podniku totiž ztrácí. Proto je více než vhodné pomoci těmto podnikatelům rozpoznat nadcházející

¹³ Důvodová zpráva k návrhu Směrnice.

potíže tím, že je systém na ně upozorní dříve, než podnikatel sklouzne do fáze, ve které pro něj už preventivní restrukturalizace nebude možná.

Posledním pilířem Směrnice je tzv. druhá šance pro podnikatele, který po členských státech požaduje zkrácení doby oddlužení podnikatelů na maximálně tři roky.

Tato odborná práce se podrobněji zabývá prvním ze zmíněných pilířů, tedy preventivní restrukturalizací. Systémy včasného varování a druhá šance pro podnikatele z důvodu konkrétního zaměření práce dále rozváděny nebudou.

1. 4. Problematika požadavků Směrnice a nastavení českého insolvenčního práva

Hned na začátek můžeme konstatovat, že účel Směrnice je o něco širší než účel našeho IZ. „*Zatímco insolvenční právo operuje s pojmy úpadek a hrozící úpadek, směrnice je obecnější a širší. Předpokládá v logice prevence rychlý start řešení obtíží již v době rizika budoucího selhání.*“¹⁴ Jinými slovy, Směrnice míří na situace, kdy se podnikatel ještě nenachází v úpadku či hrozícím úpadku ve smyslu IZ, ale jeho podnikání lze označit za selhávající.

Vedle funkčních odlišností, kdy Směrnice stojí především na prevenci a IZ na řešení již vzniklé či bezprostředně hrozící finanční krize, si lze všimnout odlišností v samotných procesech. Na rozdíl od insolvenčního řízení, které představuje formální proces, řízený insolvenčním správcem a insolvenčním soudem, preventivní restrukturalizace má být naopak neformální a odehrávat se spíše na půdě soukromého práva, což znamená menší ingerenci soudů, které však budou mít také svoji roli v pozdějších a přesně vymezených fázích procesu.¹⁵ Další rozdíl lze spatřovat v tom, že insolvenční řízení je řízením konfliktním, kdežto u restrukturalizace půjde o dosažení konsenzu a dohody. S tím souvisí i fakt, že restrukturalizace nepočítá s žádnými incidenčními spory jako je tomu v insolvenčním řízení. Restrukturalizace bude možná jen u nesporných pohledávek na základě konsenzuální dohody s věřiteli.¹⁶

¹⁴ HAVEL, B. Možnosti implementace směrnice o preventivních restrukturalizacích a druhé šanci do národní právní úpravy-co by implementace znamenala z pohledu českého práva a legislativy. In: SCHÖNFELD, J. a kol. *Insolvenční praxe (Problémy a výzvy pro léta dvacátá)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, str. 157.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Ministerstvo spravedlnosti, odbor legislativní. *Shrnutí výstupů expertní skupiny k transpozici preventivní restrukturalizace*. [online]. Verze 19. 2. 2020. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné na: <https://www.justice.cz/documents/12681/2158815/MSp%20->

Proces preventivní restrukturalizace má být v zásadě neveřejný, a ne všechny třetí osoby budou mít přístup k online dostupným informacím v příslušném rejstříku. Tento přístup je odlišný od insolvenčního řízení, které je veřejné a insolvenční rejstřík, jež je veřejným seznamem, je volně přístupný komukoliv. Restrukturalizační rejstřík bude tak spíše sloužit jako „hromadná poštovní schránka“.

Další rozdíl můžeme spatřovat v tom, že preventivní restrukturalizace s sebou nepřinese difamující účinky jako insolvenční řízení. Je naprosto běžné, že podnikatel, který se potýká s finančními problémy je podcení, přehlíží nebo je odmítá řešit. Důvodem je často fakt, že nechce vstupovat do insolvenčního řízení, které je společensky vnímáno velmi negativně, protože vyvolává pocit nezvládnutí situace. Navíc také pro podnikatele většinou znamená likvidaci. Řešením této situace by tak mohlo být zavedení mimo-insolvenčního řešení, díky kterému se podaří podnik včasné zachránit, a to i bez ztrát, ať už tedy majetkových nebo na cti.¹⁷

Lze tedy shrnout základní odlišnosti mezi Směrnicí a českým IZ: Směrnice představuje preventivní rámec, kdežto IZ poskytuje řešení již vzniklého či hrozícího úpadku. A za druhé, Směrnice počítá s méně formálním procesem s důrazem na soukromoprávní dohodu. Insolvenční řízení je formálním procesem s výraznou ingerencí soudu.

Přestože by bylo možné tyto dva světy z normativního pohledu spojit, nejeví se tato možnost jako vhodné řešení právě z důvodu rozdílnosti účelu, a také z důvodu odlišného ekonomického a psychologického zázemí, a proto je třeba je regulovat odlišně.¹⁸ I když je pravdou, že IZ nabízí i sanační nástroje pro řešení úpadku, ve většině případů podniky stejně nakonec čeká likvidace. Směrnice chce co nejméně zasahovat do života podnikatele a věřitelů a nemá ambice vnášet do procesu restrukturalizace příliš mnoho insolvenčních prvků. Klade si za cíl vytvořit rámec, který umožní dosáhnout výsledku podobného jako ve smluvním právu.

[%20Shrnut%C3%AD%20EPS%20k%20preventivn%C3%AD%20restrukturalizaci_%C3%BAnor_2020_fin.pdf/fcd7f78a-0c82-4f86-812f-656103148972](#)

¹⁷ HAVEL, B. Možnosti implementace směrnice o preventivních restrukturalizacích a druhé šanci do národní právní úpravy-co by implementace znamenala z pohledu českého práva a legislativy. In: SCHÖNFELD, J. a kol. *Insolvenční praxe (Problémy a výzvy pro léta dvacátá)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, str. 158.

¹⁸ Tamtéž, str. 161.

Samotné smluvní právo tento úkol zvládá jen velmi těžce¹⁹, vzhledem k tomu, že musí dojít k dobrovolnému konsenzu v mnoha důležitých věcech mezi podnikatelem a jeho věřiteli, což je z hlediska jejich postavení a rozdílných zájmů málo pravděpodobné.

1. 5. Implementační problémy

1. 5. 1. Pojmy „úpadek“ a „hrozící úpadek“

V době přijetí Směrnice se sice mohlo zdát, že naše insolvenční právo až tak zásadní změny nečekají a transpozici bude možné realizovat pouhým přidáním další hlavy do IZ. První pohled mohl vzbudit dojem, že většinu požadavků Směrnice naše právo již obsahuje, zejména jde-li o podobnost preventivní restrukturalizace a reorganizace. Této podobnosti je věnována samostatná kapitola dále v práci.

Doktor Adam Sigmund ve svém článku z roku 2019 uvedl, že z preventivní restrukturalizace by bylo možné vytvořit paralelu s institutem hrozícího úpadku podle ustanovení § 3 odst. 5 IZ.²⁰ Toto ustanovení říká, že: *„O hrozící úpadek jde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.“* Toto ustanovení by tak mohlo představovat určité zázemí pro včlenění dalších preventivních postupů do IZ.

V souvislosti s tímto musím však upozornit na jeden z pojmových problémů Směrnice, kterým je užití pojmu „hrozící úpadek“. Náš právní řád toto slovní spojení zná a Směrnice odkazuje ohledně jeho výkladu na právní systémy členských států, což se ukázalo jako mírně problematické. Protože ne vždy je naše definice hrozícího úpadku slučitelná s tím, jak s tímto pojmem pracuje Směrnice. Pokud se podíváme do čl. 4 odst. 1 Směrnice, který stanoví, že: *„Členské státy zajistí, aby v případě hrozícího úpadku měli dlužníci přístup k rámci preventivní restrukturalizace, který jim umožní provést restrukturalizaci s cílem předejít úpadku a zajistit jejich životaschopnost, aniž by byla dotčena jiná řešení k zabránění úpadku, a ochránit tak pracovní místa a zachovat fungování podniku.“*, je tím zjevně myšlena situace, kdy podnikatel není ve stavu hrozícího úpadku tak, jak jej definuje náš IZ, tedy nepotýká se s takovými

¹⁹ HAVEL, B. Možnosti implementace směrnice o preventivních restrukturalizacích a druhé šanci do národní právní úpravy-co by implementace znamenala z pohledu českého práva a legislativy. In: SCHÖNFELD, J. a kol. *Insolvenční praxe (Problémy a výzvy pro léta dvacátá)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, str. 159.

²⁰ SIGMUND, A. *Nová evropská směrnice o restrukturalizaci a insolvenční-co s ní?* [online]. epravo.cz, 28. 11. 2019 [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nova-evropska-smernice-o-restrukturalizaci-a-insolvenci-co-s-ni-110321.html>

finančními potížemi, které by měly vést bezprostředně k úpadku. Pokud bychom v tomto případě použili výklad hrozícího úpadku podle českého IZ, šli bychom proti smyslu a účelu Směrnice, protože v naší právní sféře hrozící úpadek značí stav neodvratného sklouznutí do úpadku. Nastala by tak situace, že preventivní restrukturalizace by připadala v úvahu pouze tehdy, pokud by se podnikatel nacházel v poslední fázi před úpadkem. Preventivní restrukturalizace má být časově zařazena ještě před vznikem takovéto finanční krize.²¹ Pro podporu tohoto tvrzení můžeme uvést bod 24 v preambuli Směrnice: „*Aby se zamezilo zneužití rámců restrukturalizace, měly by být finanční obtíže dlužníka takové povahy, že by pravděpodobně vedly k jeho úpadku, a restrukturalizační plán by měl být schopen zabránit jeho úpadku a zajistit životaschopnost podniku.*“ Vhodnějším pojmem namísto hrozícího úpadku, by tak na daném místě mohl být například výraz „finanční obtíže“.²² Z tohoto důvodu se s názorem pana doktora Sigmunda nemohu ztotožnit a nemohu souhlasit s jeho myšlenkou včlenění preventivní restrukturalizace do IZ.

1. 5. 2. Novelizace insolvenčního zákona nebo nový zákon?

Ještě před tím, než došlo k rozhodnutí o přijetí zbrusu nového zákona, se diskutovalo o jiných možnostech implementace. Jako první se nabízela možnost novelizace IZ. Ta bude jistě stačit například ohledně otázky oddlužení podnikatelů nebo vyjasnění vztahu reorganizace a restrukturalizace. Co se týče zakotvení preventivní restrukturalizace, jeví se jako vhodnější řešení přijetí speciálního zákona. A to zejména proto, že tento institut se ideově liší od IZ, který počítá s úpadkem a existencí úpadce, tedy s něčím, čemu se snaží preventivní restrukturalizace předejít. Pokud by mělo dojít k novelizaci, znamenalo by to v podstatě vložení nového zákona do stávajícího IZ, kde by panovala velmi neurčitá spojitost.²³ Byla by potřeba začít chápat IZ jinak, než jak jsme byli zvyklí a museli bychom přijmout několik odchylných pravidel kvůli koncepčním rozdílům. To by mohlo způsobit například i výkladové problémy už tak složitěho zákona. Jelikož preventivní restrukturalizace nemá představovat další způsob řešení úpadku, je i v zájmu psychologickém, abychom tento nový institut

²¹ SCHÖNFELD, J. Používání pojmů „finanční obtíže“ a „hrozící úpadek“ v evropské směrnici o restrukturalizaci a insolvenční. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 35-36.

²² Tamtéž, str. 36.

²³ SCHÖNFELD, J., KUDĚJ, M. *Preventivní restrukturalizace: Nová etapa koncepce sanačních procesů a její implementace do českého právního řádu*. 1. vydání. Praha: TRITON, 2021, str. 219.

nezařazovali do této oblasti. Začleněním do IZ by mohlo dojít k připodobňování s insolvenčním řízením.²⁴

Další možností mohlo být přijetí samostatného zákona, do kterého by se přesunul i institut reorganizace, který se v základních rysech s preventivní restrukturalizací shoduje, což by ale také nebylo ideálním řešením vzhledem k tomu, že reorganizace je již propojena se systémem zavedeným IZ. Tím pádem bychom docílili podobného výsledku jako při novelizaci IZ.

Vzhledem k tomu, že restrukturalizace stojí na jiných principech než IZ, plně podporuji konečný názor přijmout samostatný zákon, neboť včleněním do IZ by nedošlo k uspokojivému implementačnímu řešení. Jde v tomto případě o nový institut, který je potřeba správně uchopit a obávám se, že pouhou novelizací zákona by nedošlo k naplnění požadavků Směrnice, neboť restrukturalizace nemá představovat další formální způsob řešení úpadku, ale neformální proces s preventivní funkcí.

Důvodů, proč je toto řešení nejvhodnější můžeme jmenovat hned několik. Zaprvé je to nejefektivnější možnost řešení koncepčních rozdílů, kdy nový zákon bude stát na svých vhodných principech a nebude potřeba se nijak vypořádávat s dvoukolejností právní úpravy, a navíc možnosti podle IZ zůstanou nenarušeny. Směrnice počítá se zavedením restrukturalizačního odborníka, který díky oddělené právní úpravě nebude zaměňován s insolvenčním správcem. Další výhodou je možnost zavedení nového rejstříku. Proces tak nebude přístupný každému, což je také jedním z požadavků Směrnice. Nový zákon bude rovněž dobrou základnou pro vystavění nové judikatury a doktríny, které se nebudou mísit s insolvenčním řízením.²⁵

I přesto, že nový zákon považuji za nejlepší možné řešení, je jasné, že v praxi se můžeme setkat s problémy, které jsou nerozlučně spjaty s přijetím nového právního předpisu. Hovořím zde zejména o chybějícím povědomí veřejnosti, jak s tímto novým nástrojem pracovat, a z toho pramenících obav z jeho užívání. Dále je také u nových právních institutů zvýšená obava z jejich zneužívání, čehož si je zákonodárce dobře vědom, a proto při přípravě

²⁴ HAVEL, B. Možnosti implementace směrnice o preventivních restrukturalizacích a druhé šanci do národní právní úpravy-co by implementace znamenala z pohledu českého práva a legislativy. In: SCHÖNFELD, J. a kol. *Insolvenční praxe (Problémy a výzvy pro léta dvacátá)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, str. 161.

²⁵ Tamtéž, str. 162.

návrhu zákona zvolil spolupráci se skupinou expertů složenou ze zástupců všech zainteresovaných stran procesu.²⁶

²⁶ VÍTKOVÁ, K., ZEŽULKA, O. O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 70.

2. Reorganizace

Důvodem, proč se hodlám zabývat do určité míry reorganizací je, že vykazuje jisté podobnosti s preventivní restrukturalizací. A jelikož v souvislosti s hlavním tématem budu o reorganizaci ještě pojednávat a pro účely zodpovězení výzkumné otázky budu provádět komparaci reorganizace a preventivní restrukturalizace, považuji za vhodné seznámit čtenáře této odborné práce se základy této problematiky.

2. 1. Základní vymezení

Reorganizace je právně zakotvena v hlavě II., části druhé IZ. Jedná se o sanační způsob řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka. To znamená, že primárním cílem je zachovat provoz obchodního závodu dlužníka skrze ozdravná opatření a současně dosáhnout maximální míry uspokojení pohledávek jeho věřitelů, které jsou uspokojovány zpravidla průběžně během procesu reorganizace.²⁷

Přístupnost reorganizace je však omezena pouze na podnikatele, lhotejno zda se má jednat o fyzickou či právnickou osobu, pokud se má týkat jeho obchodního závodu, a jestliže celkový roční úhrn jeho čistého obratu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň částku 50 milionů Kč, nebo zaměstnává-li nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru.²⁸ Tyto podmínky označujeme jako kvalitativní podmínky. Pokud subjekt tyto podmínky nespĺňuje, má možnost využít institut tzv. předbalené reorganizace. Ta spočívá v tom, že dlužník současně s návrhem na povolení reorganizace předloží již vypracovaný reorganizační plán, který schválila alespoň polovina všech zajištěných a polovina všech nezajištěných věřitelů.

O reorganizaci vždy rozhoduje soud. V první fázi rozhoduje o tom, zda se podnikatel vůbec nachází v úpadku či hrozícím úpadku, a poté rozhoduje o způsobu jeho řešení. Návrh na řešení úpadku reorganizací může podat buď sám dlužník nebo přihlášený věřitel, a to v zákonem stanovených lhůtách. Při podání návrhu na povolení reorganizace se vyžaduje dobrá víra předkladatele ve splnění všech podmínek pro povolení reorganizačního plánu. Rovněž ten, kdo podává návrh, nesmí sledovat nepoctivý záměr. Pokud soud návrh ze

²⁷ KOZÁK, J., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. 3. vydání. Praha. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, str. 1013.

²⁸ Ustanovení § 316 odst. 4 IZ.

zákonných důvodu neodmítne ani nezamítne a jsou splněny podmínky pro přijetí, návrh schválí a ustanoví insolvenčního správce, pokud tak neučinil již dříve.

2. 2. Reorganizační plán a jeho přijímání

Reorganizační plán je nejdůležitějším dokumentem, který vymezuje právní postavení reorganizací dotčených osob, opatření sledující ozdravení obchodního závodu a uspořádání vztahů mezi dlužníkem a jeho věřiteli. Přednostní právo na sestavení plánu má dlužník, ale mohou ho sestavit za určitých podmínek i jeho věřitelé. Plán se předkládá buď současně s návrhem na povolení reorganizace nebo do 120 dnů od rozhodnutí o povolení reorganizace s možností prodloužení této lhůty na návrh dlužníka o dalších 120 dnů. Plán potom musí schválit insolvenční soud.

Zákon vymezuje obsahové náležitosti plánu, kterými jsou rozdělení věřitelů do skupin, které odrážejí jejich společné zájmy, dále určení způsobu reorganizace, opatření k plnění plánu jako například určení, kdo bude nakládat s majetkovou podstatou, údaj o tom zda, a případně jaké závazky bude mít dlužník vůči věřitelům po skončení reorganizace atd.

Pro účely schválení plánu se věřitelé rozdělují do skupin. Základními skupinami jsou zajištění věřitelé, společníci společnosti a tzv. nedotčení věřitelé. Tvorba jiných skupin však samozřejmě není vyloučena. Podle IZ se na společníky hledí jako na věřitele a mohou tak hlasovat o plánu. Nedotčení věřitelé jsou ti, jejichž pohledávky nejsou plánem nijak dotčeny, a považují se za věřitele, kteří plán přijali, což je důležité z hlediska hlasování.²⁹

Plán se potom přijímá hlasováním v těchto skupinách, kde se pro přijetí musí vyslovit většina věřitelů, jejichž pohledávky představují nejméně polovinu celkové jmenovité hodnoty pohledávek hlasujících věřitelů této skupiny, a pokud jde o skupinu společníků, musí se vyslovit většina společníků tzv. podle hlav. Této většiny musí být dosaženo v každé skupině. Takto přijatý plán musí vždy ještě schválit soud. Za určitých podmínek může soud schválit i plán, který nebyl přijat ve všech skupinách. Takto soudem schválený plán je potom závazný pro všechny účastníky insolvenčního řízení, včetně těch, kteří hlasovali proti.³⁰

²⁹ RICHTER, T. *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017, str. 499-500.

³⁰ Ustanovení § 352 odst. 2 IZ.

Co se týče přijímání plánu, v praxi se ukazuje, že forma předbalené reorganizace je v tomto směru pro věřitele více atraktivní. V tomto případě totiž dochází k vytvoření a odsouhlasení plánu ještě před zahájením insolvenčního řízení. Pokud je tato povinnost plněna až průběžně během řízení, má dlužník nejen díky dlouhým lhůtám pro přípravu plánu příliš mnoho času a prostoru, během nichž může docházet k postupnému vyvíjení se situace v neprospěch věřitelů. Dojednání podmínek záchrany obchodního závodu před vstupem do řízení je tak pro věřitele méně rizikové a předvídatelnější.³¹

Zásadním dopadem účinného reorganizačního plánu, tedy plánu, o jehož schválení rozhodl soud a toto rozhodnutí nabylo právní moci, je změna závazků dlužníka. Ustanovení § 356 IZ deklaruje, že účinností plánu zanikají práva všech věřitelů vůči dlužníkovi, a to i v případě, že svou pohledávku do insolvenčního řízení nepřihlásili. Tyto pohledávky zanikají zcela a bez náhrady. Postavení jednotlivých věřitelů je dále určeno plánem. Zároveň také zanikají práva třetích osob k majetku dlužníka a tato vznikají osobám uvedeným v reorganizačním plánu.³²

2.3. Výhody reorganizace

Lze v krátkosti shrnout, že výhodou sanačního způsobu řešení úpadku je určitě na prvním místě vyhnutí se konkurzu, a tedy zpeněžení majetkové podstaty a ztráty obchodního závodu. Dále je to široké spektrum možností ozdravných opatření, která je možné v rámci reorganizace využít. Obrovským a zásadním benefitem je potom zbavení se dluhů po úspěšném provedení reorganizace, včetně dluhů z pohledávek neuvedených v reorganizačním plánu. A v neposlední řadě je to záchrana obchodního závodu a jeho další pokračování.³³

³¹ HŘÍBAL, D. Principy preventivní restrukturalizace a ekonomická krize. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 112.

³² KOZÁK, J., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, str. 1119.

³³ VÍTKOVÁ, K., ZEŽULKA, O. O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 58.

2. 4. Problematické aspekty reorganizace

Reorganizace byla právně zakotvena v roce 2008 a očekávalo se, že se díky ní sanační řešení úpadku podnikatele stanou mnohem častějším jevem.³⁴ Bohužel k tomu nedošlo a reorganizace se rozhodně nestala nejvíce využívaným způsobem řešením úpadku, a to ani přes novelizaci IZ, která se pokusila učinit reorganizaci uživatelsky přístupnější.³⁵

Důvodem tohoto nezdaru je řada aspektů, které v podvědomí odborné veřejnosti jsou a komentuje je mnoho autorů a odborníků na insolvenční právo. Tato kapitola má nabídnout demonstraci vybraných základních problémů.

Reorganizace určitou míru problematičnosti obsahuje už ve svém základu. I přes úctyhodnou myšlenku sanačního procesu přichází možnost reorganizovat obchodní závod až v době, kdy se již podnikatel nachází v úpadku nebo hrozícím úpadku. Pro většinu podniků v úpadku se v této fázi stává nemožným zachovat pokračování své činnosti a financovat náklady insolvenčního řízení, do kterého vstupují v době, když už se úpadek projevil naplno.³⁶ Reorganizace je proces náročný jak časově, tak finančně. Na zajištění fungování obchodního závodu v průběhu insolvenčního řízení většinou podnikatel nemá ani vlastní zdroje.³⁷ V takovém momentě úpadkovou situaci podnikatel vlastními silami odvrátí jen těžko. Z logiky věci pak vyplývá, že obchodních závodů, které splňují podmínky reorganizace a mají potenciál jí úspěšně projít a zároveň naplňují definici úpadku nebude mnoho.³⁸

Za zmínku stojí také test nejlepšího zájmu věřitelů. Jedná se o test, který má ukázat, zda je plnění věřitelům v rámci reorganizace schopno uspokojit pohledávky více, nebo alespoň ve stejném rozsahu jako by tomu bylo v případě konkurzu. Jedině tehdy je reorganizace přípustná. Zakotvení tohoto testu lze chápat, neboť bez něj by věřitelé neměli motivaci vstupovat do nákladného a riskantního procesu. Splnění této podmínky je ovšem snazší pro předlužené podnikatele, kde bude likvidační podíl věřitele nižší. Podnikatelé, kteří se potýkají

³⁴ SCHÖNFELD, J., SMRČKA, L. *Důvody diskvalifikace sanačního principu v insolvenční praxi*. Praha: Oeconomica, 2012, str. 64–75.

³⁵ KISLINGEROVÁ, E., RICHTER, T., SMRČKA, L. a kol. *Insolvenční praxe v České republice v období 2008-2013*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 30.

³⁶ HRÍBAL, D. Principy preventivní restrukturalizace a ekonomická krize. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 113.

³⁷ Tamtéž, str. 114.

³⁸ VESELÁ, J., GRYGAR, J., HAVEL, B., a kol. *Insolvenční právo 2008-2020: Data/Názory/Predikce*. Stálá konference českého práva, 2021, str. 74.

s nečekanou jednorázovou krizí, ovšem nejsou předlužení tuto podmínku budou naplňovat těžko, neboť pro věřitele zůstane zpravidla výhodnější uspokojení pohledávek z likvidační podstaty.³⁹

Další problém, který zde zmíním spočívá v kvalitativních podmínkách přípustnosti reorganizace, které se mohou jevit poměrně přísnými. Pro srovnání například v USA žádná taková omezení nenalezneme.⁴⁰ Na druhou stranu při využití institutu předbalené reorganizace se uvedená omezení neuplatní, čímž se otevírá brána pro vstup do reorganizace většímu okruhu subjektů. Doktor Louda tvrdí, že ustanovení o přípustnosti reorganizace nejsou ve skutečnosti tak omezující. Pokud není management podniku úplně neschopný, může připravit bez problémů plán v rámci předbalené reorganizace.⁴¹

Dalším nedostatkem v české právní úpravě je absence pomoci subjektům v insolvenčním řízení s výběrem vhodného způsobu řešení úpadku. Tato povinnost leží buď na dlužníkovi, či na jeho věřitelích. Podle švýcarské právní úpravy má insolvenční soud povinnost *ex officio* zkoumat před tím, než prohlásí konkurz, zda by nebylo možné podnik reorganizovat.⁴² Pasivita státních orgánů v tomto směru může mít rovněž vliv na nevalný počet reorganizací v České republice.

Demotivujícím faktorem vstupu do reorganizace může být pro zajištěné věřitele povinnost hradit společně a nerozdílně polovinu nákladů znaleckého posudku podle ustanovení § 157 IZ, přičemž u konkurzu žádnou takovou povinnost nemají. Z tohoto hlediska je pro ně konkurz tedy výhodnější, byť se jistě nejedná o hlavní odrazující důvod.

2. 5. Reorganizace v praxi

Podle statistik za období leden 2008 až červen 2021 evidujeme v České republice celkem 217 případů, ve kterých byla snaha řešit úpadek podniku prostřednictvím reorganizace. Pro srovnání, řešení úpadku konkursem za stejné období dosáhlo čísla 13 372.

³⁹ LOUDA, L. Reorganizace podle insolvenčního zákona (vývoj, současnost a budoucnost). In: VESELÁ, J., GRYGAR, J., HAVEL, B., a kol. *Insolvence 2008-2020: Data/Názory/Predikce*. Stálá konference českého práva, 2021, str. 75.

⁴⁰ U.S. Bankruptcy Code – Chapter 11.

⁴¹ LOUDA, L. Reorganizace podle insolvenčního zákona (vývoj, současnost a budoucnost). In: VESELÁ, J., GRYGAR, J., HAVEL, B., a kol. *Insolvence 2008-2020: Data/Názory/Predikce*. Stálá konference českého práva, 2021, str. 77.

⁴² KOTOUČOVÁ, J. *Reorganizace-nová cesta řešení úpadku v insolvenčním právu*. Acta oeconomica pragensia, 2004, str. 98.

Je pravdou, že nelze bez dalšího porovnávat počet reorganizací ku počtu konkurzů, protože musíme mít na paměti, že konkurzem se řeší i úpadky například malých živnostníků či nepodnikajících osob. Reorganizace tedy zahrnuje jiný a omezenější okruh subjektů.⁴³ Nicméně z těchto 217 povolených reorganizací splnilo veškeré podmínky reorganizace pouze 86 subjektů. Devět z nich však skončilo v průběhu následujících let v opakované insolvenční. Podtrženo sečteno, za historii existence reorganizace v České republice, tedy za zhruba třináct let, máme pouze 77 případů zdárných reorganizací. Na základě takového výsledku nemůžeme institut hodnotit jako úspěšný.⁴⁴

⁴³ LOUDA, L. Reorganizace podle insolvenčního zákona (vývoj, současnost a budoucnost). In: VESELÁ, J., GRYGAR, J., HAVEL, B., a kol. *Insolvence 2008-2020: Data/Názory/Predikce*. Stálá konference českého práva, 2021, str. 78.

⁴⁴ Vypořádání připomínek k návrhu zákona.

3. Dosavadní preventivní postupy

Před přijetím Směrnice měli podnikatelé v zásadě dvě možnosti, jak řešit svou finanční krizi. Buď dohodou se všemi svými věřiteli, a pokud taková dohoda selhala nebo k ní vůbec nedošlo, zbývalo už jen řešení v rámci insolvenčního řízení.

Taková dohoda s věřiteli, která se snaží předejít právě negativním důsledkům insolvenčního řízení však vyžaduje plný konsenzus o zásadních věcech, kterého se v drtivé většině případů nepodaří dosáhnout.

Řešit situaci dohodou samozřejmě není zcela nemožné. Například nejmenovaný strojírenský závod, který se potýkal s finančními potížemi se rozhodl svůj problém řešit a podchytit jej v samotném počátku. Toto počínání se mu vyplatilo, protože po zvážení svých možností začal vyjednávat s věřiteli o dalších postupech a skutečně došlo ke konsenzuálnímu řešení na principu tzv. standstill dohody.⁴⁵ Tato dohoda a spolupráce mezi podnikatelem a věřiteli pomohla zabránit úpadku podniku, přičemž problém byl řešen na půdě soukromého práva bez nutnosti zahájení insolvenčního řízení.⁴⁶ Nejčastěji však k uzavření takových dohod dochází u větších podniků, jejichž klíčovými věřiteli jsou banky či podobné velké finanční instituce, vůči kterým má podnikatel jistou informační povinnost. Díky této informační povinnosti jsou banky často schopny identifikovat začínající finanční krizi podnikatele a začít ji ve vlastním zájmu řešit. Typicky si tedy dohodu vynutí samotná banka. Případů, kdy sám dlužník dojde k závěru, že je potřeba v rámci začínající finanční krize začít vyjednávání o dohodě bude tak méně.⁴⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že neformálního řešení finančních potíží je možné dosáhnout i bez speciální právní regulace za využití jiných institutů našeho právního řádu, zejména tedy institutů občanského a obchodního práva. Úskalím zde však je již zmiňovaný konsenzus, bez kterého není možné dohodu uzavřít. Dohoda stojí na dobrovolnosti, a tak ji

⁴⁵ Neboli stabilizační dohoda je úmluva mezi věřitelem a dlužníkem, která upravuje nové podmínky a limity daného úvěru. Typické pro dohodu tohoto typu je odložení platebních závazků.

⁴⁶ HAVEL B., BÍLÝ V. *Konsenzuální (neformální) restrukturalizace*. [online]. advokatnidenik.cz, 6. 11. 2020. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné na: [Konsenzuální \(neformální\) restrukturalizace - Články - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](https://advokatnidenik.cz/clanky/advokatnidenik.cz)

⁴⁷ SMRČKA, L. K některým vnitřním rozporům evropské směrnice o restrukturalizaci a insolvenční. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 49.

nelze vnutit tomu, kdo s ní nesouhlasí, jako je tomu například v rámci insolvenčního práva při cross-class cram-down⁴⁸ (dále jen “CCCD”).⁴⁹ Právní regulace neformálních postupů je tak na místě a měla by přinést více právní jistoty a stanovit základní pravidla pro tento postup.

Preventivní postupy tedy nejsou našemu právu zcela cizí, avšak jako takové je právně zakotveny dosud nemáme. A nejsme zdaleka jedinou evropskou zemí, a to i navzdory tomu, že takové postupy vykazují vysokou efektivitu v řešení finančních problémů.

⁴⁸ Nedobrovolné uvalení reorganizačního plánu soudem přes námitku některých skupin věřitelů, § 348- § 349 IZ.

⁴⁹ HAVEL B., BÍLÝ V. *Konsensuální (neformální) restrukturalizace*. [online]. advokatnidenik.cz, 6. 11. 2020. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné na: [Konsensuální \(neformální\) restrukturalizace - Články - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](https://advokatnidenik.cz/clanky/konsensualni-neformalni-restrukturalizace)

4. Preventivní restrukturalizace

4. 1. Základní vymezení

Preventivní restrukturalizace představuje nový právní institut, který je určen pouze pro podnikatelské právnické osoby, typicky obchodní korporace. Můžeme ji definovat jako „proces včasného ozdravení provozu obchodního závodu podnikatele, u kterého nastala podniková krize, jež ale nedospěla do stadia úpadku.“⁵⁰ Tento časový aspekt je velmi důležitý, jak už bylo několikrát zdůrazněno. Celý proces má probíhat za současného provozu obchodního závodu.

Ozdravení provozu obchodního závodu se má dít prostřednictvím restrukturalizačního plánu, který bude podnikatel předkládat svým věřitelům k negociaci. Restrukturalizační plán bude obsahovat jistá opatření, která budou zavedena v zájmu překonání finančních obtíží podniku. Pro představu si uveďme, že půjde například o opatření ve formě změny struktury majetku, prodloužení splatnosti pohledávek, změny v managementu atd.⁵¹ Na tomto plánu se musí shodnout podnikatel se svými věřiteli, takže by měl být při sestavování plánu brán zřetel na to, aby obsahoval přijatelné podmínky pro všechny strany.

Výhodou pro podnikatele je, že okruh věřitelů, kterých se bude plán týkat (budeme je označovat jako „dotčení věřitelé“), určuje on sám. Tito dotčení věřitelé se budou rozdělovat do tříd, které budou odrážet jejich společné zájmy, jak to ostatně známe již z právní úpravy reorganizace. Základním rozdělením bude dělení na věřitele zajištěné a nezajištěné. V těchto třídách se bude hlasovat o přijetí plánu, přičemž není třeba, aby souhlas vyslovili všichni věřitelé, bude však třeba dosáhnout alespoň ¾ hlasů.

Preventivní restrukturalizace představuje určité hybridní řízení, které v sobě spojuje jak prvky neformálního procesu ve formě soukromoprávního vyjednávání s věřiteli, tak i formálního, protože nový zákon bude počítat i se zásahy soudu ve vymezených případech, a to hlavně v zájmu kontroly a ochrany práv a povinností zúčastněných stran. Ingerence soudu se však bude omezovat pouze na nezbytné zásahy. Proces bude převážně neformální a bude

⁵⁰ KORIČANSKÁ, M., BALÝOVÁ, L. *Místo insolvence preventivní restrukturalizace*. [online]. pravnicradce.ekonom.cz, 12. 10. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Místo insolvence preventivní restrukturalizace | Ekonom.cz: Web týdeníku EKONOM](#)

⁵¹ PETRÁČEK, V. *Preventivní restrukturalizace-mechanismus pro odvrácení insolvence*. [online]. penize.cz, 6. 8. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Preventivní restrukturalizace – mechanismus pro odvrácení insolvence | Peníze.cz \(penize.cz\)](#)

se odehrávat primárně na půdě soukromého práva.⁵² Jedním z dalších odlišujících znaků od insolvenčního řízení je, že preventivní restrukturalizace bude neveřejná a dojde tak k minimalizaci dopadů negativní publicity na podnikatele.⁵³

4. 2. Principy preventivní restrukturalizace

4. 2. 1. Princip flexibility

Prvním z principů, na kterých preventivní restrukturalizace stojí je princip flexibility, vyplývající z principu minimální harmonizace, který poskytuje členským státům dosti volnou ruku při transpozici Směrnice. Proč bylo vhodné zvolit tuto formu harmonizace i přes některé nevýhody jsme si vysvětlili v první kapitole. Právní úpravy v evropských zemích tak nebudou zcela jednotné. Směrnice se omezuje pouze na vymezení základních atributů, které se v národních úpravách musí objevit, ovšem je na každém státu, jak požadavky Směrnice uchopí.⁵⁴ V některých zemích bude proces více formální, v jiných méně. Bude zde také rozdílná míra vnější kontroly atd.

4. 2. 2. Princip neformálnosti

Preventivní restrukturalizace má probíhat v neformálním duchu. Ve skutečnosti se však jedná o hybridní postup, který v sobě kombinuje jak prvky formálního, tak i neformálního procesu. Zásahy soudu by se měly omezit jen na určité, zákonem vymezené situace. Soud má zastávat především roli ochránce práv a povinností stran a externího kontrolora tohoto jinak soukromoprávního procesu, přičemž by mělo platit pravidlo, že čím větší míra nesouhlasu se v rámci vyjednávání vyskytne, tím větší intervence soudu by poté měla následovat v zájmu podpory úspěšnosti procesu.⁵⁵

4. 2. 3. Princip neuniverzálnosti

Další princip, který zmiňuje Klára Vítková a Ondřej Zzulka je princip neuniverzálnosti. Z tohoto principu vyplývá, že není třeba, aby se vyjednávání o restrukturalizačním plánu

⁵² KORIČANSKÁ, M., BALÝOVÁ, L. *Místo insolvence preventivní restrukturalizace*. [online]. pravniradce.ekonom.cz, 12. 10. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: Místo insolvence preventivní restrukturalizace | Ekonom.cz: Web týdeníku EKONOM

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ VÍTKOVÁ, K., ZEULKA, O. O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 61.

⁵⁵ VÍTKOVÁ, K., ZEULKA, O. O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 63.

účastnili všichni podnikatelovi věřitelé. Princip univerzálnosti se podle nich má aplikovat pouze tam, kde se očekává ukončení činnosti podnikatele a jeho likvidace, aby tak došlo ke spravedlivému vypořádání všech věřitelů. Pokud však jde o záchranu podniku, je žádoucí aplikovat opačný princip, který umožní zahrnutí jen omezeného okruhu věřitelů do procesu, aby se zvýšila pravděpodobnost úspěšnosti sestavení a schválení restrukturalizačního plánu.⁵⁶ Tento koncept není novinkou, můžeme se s ním setkat například v Polsku, kde existuje možnost schvalovat dohody jen s omezeným okruhem věřitelů.⁵⁷

Okruh dotčených věřitelů bude tedy určovat sám podnikatel. Je tomu tak proto, že celý proces je postaven na dobrovolnosti a iniciuje ho podnikatel. Je to zároveň princip, který podporuje zásadu typickou pro soukromé právo, kterou je zásada dispozitivnosti. Podnikatel sám nejlépe dokáže identifikovat počínající finanční problémy hned v začátcích a může je začít řešit vyjednáváním pouze s některými věřiteli, jejichž pohledávky v zájmu předejití úpadku potřebuje uspořádat. Výhodami principu neuniverzálnosti jsou nižší náklady díky zapojení jen nezbytně nutného počtu věřitelů. Užší okruh věřitelů zároveň znamená užší a efektivnější komunikaci mezi stranami.⁵⁸ Výhody jsou oboustranné, věřitelé si díky vyjednávání o restrukturalizaci mohou přijít k lepším vyhlídkám na uspokojení svých pohledávek, než jakého by se jim dostalo v případném insolvenčním řízení.⁵⁹

Otázkou, kterou si výše zmínění autoři pokládají, a která je i dle mého názoru na místě, je otázka přistupování a vystupování věřitelů během procesu vyjednávání, neboť se může vyskytnout riziko účelových manipulací s okruhem věřitelů. Tak jako u každého nástroje, i u preventivní restrukturalizace hrozí nebezpečí jejího zneužití. V úmyslu zamezit této situaci zákonodárce zakotvil možnost pro věřitele na vznášení celé řady námitek k restrukturalizačnímu soudu.⁶⁰ Podle návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci č. 109/21

⁵⁶ Tamtéž, str. 65.

⁵⁷ Polská Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. *Prawo upadłościowe i naprawcze*.

⁵⁸ VÍTKOVÁ, K., ZEŽULKA, O. O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 66.

⁵⁹ KORIČANSKÁ, M., BALÝOVÁ, L. *Místo insolvence preventivní restrukturalizace*. [online]. pravnicradce.ekonom.cz, 12. 10. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Místo insolvence preventivní restrukturalizace | Ekonom.cz: Web týdeníku EKONOM](#)

⁶⁰ SPRINZ, P. *Soud bude strážce zákonnosti preventivní restrukturalizace pro zadlužené podnikatele*. [online]. ceska-justice.cz, 14. 8. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Petr Sprinz: Soud bude strážce zákonnosti preventivní restrukturalizace pro zadlužené podnikatele - Česká justice \(ceska-justice.cz\)](#)

(dále jen „návrh zákona“) bude možné námitky vznášet jednak proti restrukturalizačnímu plánu, pokud dotčená strana s přijetím plánu nesouhlasila nebo by se ocitla v méně příznivém postavení, než v jakém by se nacházela v případě, že by byl úpadek řešen v insolvenčním řízení, ale také z jakéhokoliv jiného důvodu.⁶¹ Tato formulace dává dotčené straně k dispozici široké spektrum možností, jak se bránit proti nepoctivým záměrům podnikatele.

4. 2. 4. Princip konsenzuality

Z princip konsenzuality vyplývá potřeba nalezení konsenzu mezi podnikatelem a jím vybranými věřiteli v rámci vyjednávání o restrukturalizačním plánu. Tento princip je pro úspěšnou preventivní restrukturalizaci stěžejní. Směrnice nepožaduje, aby shoda nad restrukturalizačním plánem byla stoprocentní. Naopak umožňuje některým věřitelům plán vnutit, tak jak to známe i z našeho insolvenčního práva při CCCD. Vzhledem k povaze institutu by se však princip konsenzuality měl prolínat obecně celým procesem.

4. 2. 5. Princip kontroly

Princip kontroly vyjadřuje, že podnikateli zůstává kontrola nad jeho majetkem a provozem závodu v průběhu preventivní restrukturalizace. Tato skutečnost má být motivací pro podnikatele vstoupit do procesu, jakmile identifikuje hrozící finanční potíže. V opačném případě by se totiž drtivá většina podnikatelů za danou cenu do procesu pochopitelně nepustila.⁶²

4. 2. 6. Princip neveřejnosti

Posledním principem, který zde zmíním je princip neveřejnosti. V rámci insolvenčního řízení se o tom, že je podnikatel insolventní, může dozvědět kdokoli z veřejného seznamu, s čímž jsou spojeny nežádoucí následky, mezi které patří negativní dopady na pověst podnikatele a jeho viktimizace jako dlužníka. Od následků negativní publicity je podnikatel v rámci preventivní restrukturalizace ušetřen, ovšem i z tohoto principu existují výjimky. Obecně se však o probíhajícím procesu dozví jen podnikatelem vybraní věřitelé.

⁶¹ Ustanovení § 160 odst. 4 návrhu zákona.

⁶² VÍTKOVÁ, K., ZEŽULKA, O. O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 67.

5. Rámce preventivní restrukturalizace podle Směrnice

5. 1. Dostupnost rámců preventivní restrukturalizace

Směrnice ve své hlavě druhé vymezuje institut preventivní restrukturalizace a definuje požadavky a návrhy, které by se měly promítnout ve vnitrostátních úpravách. Některá Směrnici stanovená pravidla jsou však definována velmi obecně a je ponechán velký prostor pro uvážení samotným státům.

V úvodu stanovuje pravidla dostupnosti preventivní restrukturalizace, která má být k dispozici od chvíle, kdy vznikne pravděpodobnost platební neschopnosti. Nechává na členských státech, zda si ponechají nebo zavedou test životaschopnosti podniku za účelem vyloučení restrukturalizace u dlužníků, u kterých nelze předpokládat, že krizi přežijí. Důvodem je, aby nevznikaly zbytečné náklady a nedocházelo k plýtvání časem jak podnikatele, tak i jeho věřitelů a dalších zapojených subjektů.

Členské státy mohou omezit počet přístupů dlužníka k preventivní restrukturalizaci za určité období. Preventivní restrukturalizace by měla být k dispozici na vyžádání podnikatele, ale i jeho věřitelů.

Zapojení soudních či správních orgánů má zajistit zrychlení postupů a jejich částečná ingerence vyhnouti se negativnímu vnímání procesu.

Velikost podnikatele, respektive jeho závodu, zde přitom nehraje roli. Naopak je zjevná snaha evropského zákonodárce zaměřit se na malé a střední podnikatele a nabídnout preventivní restrukturalizaci co nejširšímu okruhu subjektů. V tomto přístupu můžeme spatřovat posun, jelikož v minulosti platilo pravidlo „too small to rescue“ („příliš malý pro záchranu“), které vycházelo z předpokladu, že menší podnikatelé nejsou schopni nést náklady insolvence.⁶³

Dnes se otevírají možnosti i pro drobnější podnikatele při řešení jejich finančních problémů. Tento úmysl zákonodárce je patrný například hned z článku 3 Směrnice, který zakotvuje povinnost pro členské státy zajistit přístup k nástrojům včasného varování a zároveň

⁶³ VÍTKOVÁ, K., ZEŽULKA, O. O východiscích preventivní restrukturalizace a rozdílech oproti reorganizaci. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 60.

stanovuje možnost omezit přístup k takovým nástrojům jen na malé a střední podniky. Malé a střední podniky mají významný vliv na růst ekonomiky, ale jsou bohužel velmi náchylné na ekonomické výkyvy a často jsou tak, především ve svých začátcích, odsouzeny k zániku. „Zároveň platí, že zatímco větší společnosti si mohou dovolit investovat více finančních prostředků do inovací a systematického zvyšování přidané hodnoty, u malých a středních podniků to bývá složitější. Proto je jejich podpora mimořádně důležitá a je jednou ze strategických priorit Evropské Komise.“⁶⁴ Malé a střední podniky, zejména když čelí finančním obtížím, často nemají prostředky, aby si mohly najmout odborné poradce, a proto je nutno zavést nástroje včasného varování, které tyto dlužníky upozorní na naléhavost potřeby jednat.⁶⁵

5. 2. Usnadnění jednání o plánech preventivní restrukturalizace

Co se týče dispozičního oprávnění podnikatele, měl by mít určitou kontrolu nad svým majetkem a provozem firmy i v rámci restrukturalizačních postupů. Ponechání dispozičních práv v rukou podnikatele má představovat motivaci ke vstupu do procesu.

V souladu s usnadněním jednání o preventivní restrukturalizaci vyzývá Směrnice státy, aby zakotvily možnost jmenování odborníka na restrukturalizaci, je-li to nezbytné. Zároveň stanovuje situace, kdy bude jmenování odborníka obligatorní.⁶⁶

5. 3. Přerušování vymáhání individuálních nároků

Směrnice upravuje také moratorium, ke kterému by měli mít podnikatelé přístup, a to zejména z důvodu podpory vyjednávání o restrukturalizačním plánu a obrany proti věřitelům, kteří nabídku k vyjednávání nepřijmou. Přerušování vymáhání individuálních nároků by mělo být možno nařídit ve vztahu ke všem typům věřitelů, a to nejdéle na 4 měsíce s možností prodloužení za vymezených podmínek, avšak maximálně na 12 měsíců. Také by měla existovat možnost moratorium zcela nebo částečně zrušit.

⁶⁴ Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Strategie podpory malých a středních podniků v České republice: pro období 2021-2027*. [online]. mpo.cz, 20. 3. 2021 [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a-strategicke-dokumenty/2021/3/Strategie-podpory-MSP-v-CR-pro-obdobi-2021-2027.pdf>

⁶⁵ Důvodová zpráva k návrhu Směrnice.

⁶⁶ Čl. 5 odst. 3, písm. a), b), c) Směrnice.

Dále, pokud podle vnitrostátních právních předpisů má podnikatel povinnost podat návrh na zahájení insolvenčního řízení, má být tato povinnost po dobu trvání moratoria odložena. To se týká i věřitelů, kteří by jinak měli právo zahájit insolvenční řízení.

Zároveň by věřitelé neměli mít možnost bránit v době přerušování vymáhání individuálních nároků plnění vykonatelných smluv či je nějak měnit nebo rušit, pokud podnikatel nadále plní své závazky podle těchto smluv. Členské státy mají však možnost toto pravidlo vztáhnout pouze na smlouvy, kterých je třeba pro pokračování provozu podniku. Státy by rovněž neměly zapomenout zajistit, aby věřitelé neměli možnost výše zmíněné (bránění vykonatelnosti smluv atd.) zakotvit smluvní doložkou, která by se aktivovala pouze z důvodu vstupu podnikatele do vyjednávání o restrukturalizaci či moratoria.

Dále, pokud nebudou splněny všechny podmínky podle národních právních předpisů pro podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení, nemohou státy požadovat podání návrhu pouze z důvodu neúspěšného vyjednávání o plánu restrukturalizace.

5. 4. Restrukturalizační plány

V další kapitole jsou rozvedeny požadavky na obsah plánu restrukturalizace a vymezeny případy, kdy se bude předkládat k potvrzení soudnímu či správnímu orgánu.⁶⁷ Také by měla být zavedena možnost odvolání proti rozhodnutí o přijetí plánu.⁶⁸ Požadavky na obsah plánu představují minimální standard, který však členské státy mohou rozšířit i o jiné údaje, které nebudou představovat nepřiměřenou zátěž pro podnikatele. Plán restrukturalizace by za určitých podmínek mohli předkládat i věřitelé či restrukturalizační odborník namísto podnikatele.

Státy mají zajistit, aby ve Směrnici vymezených případech restrukturalizační plán podléhal potvrzení soudního či správního orgánu. Jde například o restrukturalizační plány, které se týkají pohledávek nebo podílů nesouhlasících dotčených stran.⁶⁹

K odmítnutí plánu by mělo dojít minimálně v případě, pokud je zjevné, že není schopen zabránit úpadku nebo zajistit životaschopnost podniku. Pokud je plán předkládán k potvrzení

⁶⁷ Čl. 10 Směrnice.

⁶⁸ Čl. 15 Směrnice.

⁶⁹ Čl. 10 odst. 1, písm. a), b), c) Směrnice.

z důvodu, že s ním nesouhlasili všichni věřitelé, může ho soud i přesto za určitých podmínek potvrdit a plán se tak může stát závazným i pro nesouhlasící dotčené věřitele.⁷⁰

5. 5. Ochrana nového financování, prozatímního financování a jiných transakcí souvisejících s restrukturalizací

V další kapitole jsou vymezena pravidla pro ochranu nového financování, prozatímního financování a jiných transakcí souvisejících s restrukturalizací tak, aby došlo k jejich ochraně a podpoře.

Novým financováním přitom rozumíme jakoukoliv finanční pomoc poskytnutou podnikateli po potvrzení restrukturalizačního plánu, která je nezbytná pro jeho provedení, a která je v něm zároveň zahrnuta. Prozatímním financováním pak finanční pomoc poskytnutou po dobu trvání všeobecného moratoria, která je nezbytná k zachování provozu obchodního závodu podnikatele, nebo k zachování či zvýšení jeho hodnoty.

Způsob ochrany má spočívat například v omezení možnosti prohlášení neplatnosti, relativní neplatnosti či nevymahatelnosti těchto transakcí, pokud se podnikatel nakonec ocitne v úpadku.

Na tuto ochranu Směrnice klade důraz proto, že účelem nového a prozatímního financování je pomoc podnikům v překonání finanční krize, a chce je tak chránit proti zpochybnění v případném insolvenčním řízení. Tyto by pak měly mít přednost před uspokojením pohledávek ostatních věřitelů v případném insolvenčním řízení.⁷¹

5. 6. Povinnosti vedoucích pracovníků

V závěrečných ustanoveních jsou potom stanoveny povinnosti managementu, které doplňují funkci nástrojů včasného varování a mají pomoci předcházet vzniku platební neschopnosti. Členské státy mají zajistit, aby při finančních potížích vedoucí pracovníci zohlednili přinejmenším zájmy věřitelů a dalších zainteresovaných stran, přijmuli kroky k zabránění úpadku a vyhnuli se úmyslnému nebo hrubě nedbalému jednání, které by mohlo ohrožovat životaschopnost podniku.

⁷⁰ Čl. 11 Směrnice.

⁷¹ KRÁLÍČEK J., SEDLÁČEK D. *Preventivní restrukturalizace v době koronavirové krize*. [online]. epravo.cz, 16. 12. 2020. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Preventivní restrukturalizace v době koronavirov | epravo.cz](https://www.epravo.cz/clanky/161220-preventivni-restrukturalizace-v-dobe-koronavirov-krize)

6. Preventivní restrukturalizace v České republice

6. 1. Proces implementace

Směrnice byla publikována v Úředním věstníku EU dne 26. 6. 2019 a účinnosti nabyla 16. 7. 2019. Členské státy ji měly transponovat do svých právních řádů do 2 let od nabytí účinnosti, tedy do 17. 7. 2021, avšak s možností prodloužení této lhůty maximálně o 1 rok. Přestože v našem případě došlo k využití prodloužené transpoziční lhůty, která také již uplynula, konkrétně 17. 7. 2022, zákon nemá ke dni psaní této odborné práce konečnou podobu. Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s expertní skupinou složenou z odborníků na insolvenční právo předložilo návrh zákona Poslanecké sněmovně a v únoru roku 2022 proběhlo zasedání legislativní rady vlády. Návrh však nebyl projednán vzhledem k velkému počtu vznesených připomínek a podnětů ke změně znění návrhu zákona, a jeho projednání tak bylo odloženo až na dobu, kdy bude text upraven. Poslední znění návrhu zákona počítalo s nabytím účinnosti 1. 7. 2022. To se nestalo a zůstává otázkou, zda alespoň do konce roku 2022 bude mít zákon finální podobu.

Nejedná se o první případ, kdy má Česká republika problémy s včasnou transpozicí směrnice. „Podle posledních dat, která se vztahují k roku 2020, patřila Česká republika v tomto ohledu k nejhorším členským státům.“⁷² Kvůli nedodržení transpoziční lhůty tak může České republice hrozit řízení o porušení smlouvy o fungování EU před Soudním dvorem EU a velké pokuty. Teoreticky také může čelit žalobě na náhradu škody, které se může domáhat jednotlivec proti státu, pokud se v důsledku nečinnosti či průtahů ze strany státu nemohou domáhat svých práv, která jim směrnice zakládá.⁷³

6. 2. Struktura návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci

I přes to, že návrh zákona bude do jisté míry ještě pozměněn, shrnu na tomto místě jeho strukturu a v následující kapitole budu rovněž vycházet z jeho znění ve snaze přiblížit preventivní restrukturalizaci a koncepci jejího nastavení v České republice.

⁷² ZELENKA, F. *Schválení unijních směrnic vážne. Česku hrozí citelné pokuty.* [online]. e15.cz, 15. 4. 2022. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Schválení unijních směrnic v Česku vážne. Hrozí pokuty | E15.cz](https://www.e15.cz/schvaleni-unijnich-směrnic-v-česku-vážne-hrozí-pokuty)

⁷³ Tamtéž.

Poslední znění návrhu zákona ze dne 27. 8. 2021 je rozděleno na pět částí. První část jsou obecná ustanovení, kde nalezneme vymezení základních pojmů, se kterými zákon pracuje, a dále také výjimky z jeho působnosti.

Část druhá je již věnována preventivní restrukturalizaci samotné. Jsou zde definovány podmínky, za kterých je restrukturalizace přípustná, a za kterých nikoliv. Dále jakým způsobem lze zahájit proces, jak lze vyjednávání usnadnit a kdo má dispoziční oprávnění k majetku po dobu restrukturalizace. Najdeme zde úpravu sanačního projektu, ve kterém podnikatel popíše a vyhodnotí dosavadní výsledky svého podnikání a provozu svého obchodního závodu se zvláštním zřetelem na rozbor příčin nastalých finančních potíží, vymezí dotčené strany, označí jejich pohledávky a předloží návrh řešení situace.⁷⁴

Následují ustanovení o restrukturalizačním plánu, jeho přípravě, sestavení, obsahových náležitostech, o jeho schvalování, změnách, účinnosti, provádění a restrukturalizační opatření, která mají sloužit k odvrácení úpadku.

Část třetí představuje procesní část předpisu, která upravuje restrukturalizační řízení. Návrh zákona vymezuje situace, ve kterých bude moci soud zasahovat, tedy jeho pravomoc a samozřejmě také jeho příslušnost. Máme zde úpravu řízení před soudem obecně, vymezení činnosti soudu a postavení restrukturalizačního správce a v neposlední řadě úpravu jednotlivých řízení o některých otázkách týkajících se preventivní restrukturalizace.

Část čtvrtá upravuje veřejnou preventivní restrukturalizaci. Jak jsem již uváděla, restrukturalizace mají probíhat primárně neveřejně. Je zde však možnost i veřejné restrukturalizace, pro kterou jsou pak stanovena zvláštní pravidla, jako například použitelnost Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení. Volba režimu je na podnikateli.

Poslední pátá část jsou závěrečná ustanovení, kde nacházíme zmínku o nástrojích včasného varování, dohledu ministerstva spravedlnosti nad restrukturalizačními správci a restrukturalizačním rejstříku.

⁷⁴ Ustanovení § 9 odst. 1 návrhu zákona.

7. Úprava preventivní restrukturalizace podle návrhu zákona

V této kapitole přiblížím některé aspekty preventivní restrukturalizace podle nejaktuálnějšího návrhu zákona. Bude zde zmíněno, za jakých podmínek bude možné institut využít a tyto podmínky budou následně detailněji rozebrány. Vysvětlím postavení a úlohu restrukturalizačního správce a poradce a jejich rozdíl se správcem insolvenčním. Také se budu věnovat právní úpravě restrukturalizačního plánu, jeho obsahu, procesu přijímání, otázce jeho závaznosti a problematice přerušování vymáhání individuálních nároků.

7. 1. Přípustnost preventivní restrukturalizace

Ustanovení § 4 návrhu zákona nám definuje dvě podmínky přípustnosti preventivní restrukturalizace. První z nich je podmínka dobré víry v proveditelnost restrukturalizačního plánu. Druhou podmínkou je neexistence úpadku. Návrh zákona hovoří o neexistenci úpadku ve formě platební neschopnosti, kdy je zde důvodný předpoklad, že podnikatelovi finanční potíže dosahují takové závažnosti, že by v případě nepřijetí navrhovaných restrukturalizačních opatření došlo k jeho úpadku pouhým plynutím času.⁷⁵

Dle IZ existují dvě formy úpadku, kterými jsou platební neschopnost a předlužení. Z formulace podmínek přípustnosti nám *a contrario* vyplývá, že úpadek ve formě předlužení nebrání zahájení preventivní restrukturalizace. Tento fakt komentuje doktor Žižlavský v rámci připomínek k návrhu zákona, kdy tvrdí, že návrh zákona *de facto* umožňuje podnikateli, který se nachází v úpadku ve formě předlužení, aby jej řešil mimo insolvenční řízení, což jde proti smyslu insolvenčního práva.⁷⁶ Tato připomínka nebyla akceptována. Dovolím si zde krátce shrnout poskytnuté vysvětlení. Co se týče prohlášení, že takové nastavení odporuje smyslu insolvenčního práva, tak není pravdou, že by insolvenční právo vylučovalo řešení selhání podnikatele více právními instituty. Podíváme-li se na definici předlužení, IZ stanovuje, že o předlužení se jedná v případě, že dlužník má více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Nutno dodat, že v předlužení se může ocitnout pouze právnická či fyzická osoba podnikatel, tj. ten, kdo má povinnost vést účetnictví. Definice však počítá se zohledněním budoucích očekávaných výnosů dlužníka, a to ve vazbě na další správu jeho

⁷⁵ Ustanovení § 4 odst. 2 návrhu zákona.

⁷⁶ Vypořádání připomínek k návrhu zákona.

majetku a další provozování jeho podniku.⁷⁷ Předkladatel návrhu zákona na tomto místě konstatuje, že samo ustanovení § 3 odst. 4 IZ připouští, že je-li hodnota jmění záporná, nemusí tento fakt představovat předlužení, je-li zde předpoklad, že obchodní závod bude schopen vygenerovat v budoucnu dostatečnou přidanou hodnotu. A právě z tohoto důvodu se jeví restrukturalizační plán jako optimální nástroj pro podnikatele, který se bude snažit tohoto cíle dosáhnout. *„Navíc je v praxi extrémně obtížné a časově i finančně nákladné předlužení identifikovat. Preventivní restrukturalizace míří na nalezení rychlého a flexibilního řešení. Riziko vedení dlouholetých sporů o to, zda byl podnikatel vůbec oprávněn zahájit preventivní restrukturalizaci, protože čistá hodnota obchodního jmění byla záporná, je způsobitelné zcela zhatit preventivní restrukturalizaci i relativně zdravých podnikatelů a představuje silně demotivující prvek.“*⁷⁸ Tyto důvody pokládám za přesvědčující, avšak jako podnětnou vnímám připomínku doktora Maule, který doporučuje doplnit do znění návrhu zákona, aby podnikatel v úpadku ve formě předlužení mohl preventivní restrukturalizaci zahájit pouze tehdy, lze-li u něj předpokládat, že restrukturalizační opatření mu pomohou k obnově provozu jeho podniku.⁷⁹ V opačném případě zde totiž máme neživotaschopný podnik, tudíž je možnost preventivní restrukturalizace *a priori* vyloučena.

Nepřípustná je potom preventivní restrukturalizace, pokud podnikatel sleduje nepoctivý záměr. Stejně jako dobrá víra, tak i nepoctivý záměr jsou neurčité právní pojmy a jejich obsah bude vymezen judikaturou soudů v konkrétních případech. Návrh zákona nám však poskytuje, na rozdíl od IZ, poměrně široký seznam jednání, ze kterých lze usuzovat na nepoctivý záměr podnikatele, což určitě považuji za velké plus. Půjde například o situace, kdy podnikatel uvádí v průběhu procesu vědomě nepravdivé údaje, využije všeobecné nebo individuální moratorium za účelem nespravedlivého poškození svých věřitelů, poskytne dotčené straně výhodu neuvedenou v restrukturalizačním plánu výměnou za určitý způsob hlasování nebo určitý způsob jednání v průběhu preventivní restrukturalizace a další. Jedná se samozřejmě o demonstrativní výčet.

Preventivní restrukturalizace je vyloučena také u podnikatele, který se nachází v likvidaci, u něhož byl pravomocným rozhodnutím soudu v insolvenčním řízení v posledních

⁷⁷ Důvodová zpráva k IZ.

⁷⁸ Vypořádání připomínek k návrhu zákona o preventivní restrukturalizaci.

⁷⁹ Tamtéž.

5 letech zjištěn úpadek, nebo podnikatel, u něhož preventivní restrukturalizace skončila v posledních 5 letech před jejím opětovným zahájením vyslovením nepřipustnosti preventivní restrukturalizace pro nepoctivý záměr.⁸⁰

7. 2. Test životaschopnosti podniku

Směrnice pojednává o testu životaschopnosti, jakožto o fakultativní podmínce pro vstup do procesu preventivní restrukturalizace. Zahájení a pokračování preventivní restrukturalizace je možné tímto testem podmínit, ale rozhodnutí o jeho zavedení nechává na jednotlivých státech. Český zákonodárce tuto podmínku do návrhu zákona začlenil, a zcela jistě tomu nebude jinak ani v konečné verzi návrhu zákona. Na akceptovanou připomínku magistra Koczó se však budeme setkávat s označením „provozuschnost“, protože se nejeví jako vhodné v souvislosti s obchodním závodem hovořit o životaschopnosti.

Důvodem zavedení testu provozuschopnosti je, aby do procesu preventivní restrukturalizace neměly přístup podniky, u kterých neexistuje reálná možnost jejich ozdravení. Test tak má eliminovat případy, u nichž není naděje, že by jim proces mohl pomoci, a proto je nemá smysl z ekonomického hlediska zachraňovat.⁸¹ Dalším důvodem je minimalizace zásahů do práv věřitelů, které preventivní restrukturalizace může představovat, pokud by se tak mělo dít ve prospěch neperspektivního podniku.

V návrhu zákona nenajdeme tuto podmínku explicitně vyjádřenou. Stěží bychom hledali i jakýkoliv formální test, který by podle určitých kritérií určil, zda má podnikatelův obchodní závod šanci na záchranu. O posouzení provozuschopnosti budou *de facto* rozhodovat podnikatelovi věřitelé na základě restrukturalizačního plánu zpracovaného podnikatelem.⁸² Tento plán musí totiž obsahovat vysvětlení, proč má restrukturalizační plán přiměřené vyhlídky na to, že odvrátí úpadek podnikatele a zajistí provozuschopnost jeho obchodního závodu, včetně nezbytných předpokladů úspěchu preventivní restrukturalizace.⁸³ Věřitelé potom o tomto plánu hlasují, a mají možnost vyslovit se pro přijetí plánu, pokud věří v jeho realizaci a v další provozuschopnost podnikatele na základě jeho vysvětlení, nebo jej

⁸⁰ Ustanovení § 5 odst. 3 návrhu zákona.

⁸¹ ZEŽULKA, O. *Co přináší směrnice o restrukturalizaci a insolvenční?* [online]. pravni prostor.cz, 4. 10. 2021 [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Rozhovor: Ondřej Zezulka-Co přináší směrnice o restrukturalizaci a insolvenční? | Právní prostor \(pravni-prostor.cz\)](https://www.pravni-prostor.cz/rozhovor-ondrej-zezulka-co-prinasi-smernice-o-restrukturalizaci-a-insolvenci/)

⁸² Tamtéž.

⁸³ Ustanovení § 17 odst. 2 písm. j) návrhu zákona.

v opačném případě odmítnout. U věřitelů se dá navíc předpokládat, že přistoupí na restrukturalizační plán a návrhy v něm jen tehdy, vidí-li v něm skutečný potenciál. Jejich primárním zájmem totiž zpravidla bude zachování podniku a jeho hodnoty, jakožto předmětu jejich investice.⁸⁴ Pokud tedy dojde ke konsenzu mezi věřiteli, lze jej považovat vzhledem k uvedenému za přesvědčivý test provozuschopnosti.⁸⁵

Z těchto důvodů souhlasím s doktorem Zezulkou, že takto nastavený test je vhodnějším řešením, než kdyby o provozuschopnosti podniku měl rozhodovat soud na základě informací obsažených ve spisu. Přestože je v této oblasti žádoucí minimalizovat zásahy orgánů veřejné moci, soudy budou mít i přesto možnost v rámci kontroly odmítnout potvrzení plánu, pokud dojdou k závěru, že podnik nemá valné vyhlídky k odvrácení úpadku a k zajištění provozuschopnosti. Bude se jednat o jakousi poslední záchrannou brzdu před neoprávněným zahájením procesu.⁸⁶

7. 3. Test nejlepšího zájmu věřitelů

Další implicitní podmínkou je tzv. test nejlepšího zájmu věřitelů, který slouží jako ochrana nesouhlasících věřitelů. Tento test známe již z IZ ve spojitosti se schvalováním reorganizačního plánu.⁸⁷ Jeho podstatou je zjistit, zda věřitelé dosáhnou v reorganizaci stejného nebo vyššího uspokojení svých pohledávek než v případě řešení úpadku konkurzem. Jedině za splnění této podmínky může dojít ke schválení reorganizačního plánu. K tomuto porovnání slouží znalecký posudek pro zjištění likvidační hodnoty podniku, který je předkládán ke schválení na schůzi věřitelů.

Stejně je tomu i u preventivní restrukturalizace. Nesouhlasícím věřitelům se musí dostat stejného či vyššího uspokojení než v rámci insolvenčního řízení. Test má nabídnout možnost porovnání uspokojení pohledávek v obou případech, tedy v případě konkurzu i reorganizace.

⁸⁴ BURIÁNKOVÁ, Š. Postupy a řešení restrukturalizace závazků s významnými věřiteli podniku. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 219.

⁸⁵ Tamtéž, str. 228.

⁸⁶ ZEZULKA, O. *Co přináší směrnice o restrukturalizaci a insolvenční?* [online]. pravni prostor.cz, 4. 10. 2021 [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Rozhovor: Ondřej Zezulka-Co přináší směrnice o restrukturalizaci a insolvenční? | Právní prostor \(pravni-prostor.cz\)](https://www.pravni-prostor.cz/rozhovor-ondrej-zezulka-co-přináší-směrnice-o-restrukturalizaci-a-insolvenční/)

⁸⁷ Ustanovení § 348 odst. 1 písm. d) IZ.

Odhad hodnoty obchodního závodu provádí již v počáteční fázi preventivní restrukturalizace sám podnikatel, a to pro účely předložení sanačního projektu dotčeným stranám. Odhad hodnoty obchodního závodu představuje pro dotčené strany informaci, na jejímž základě se rozhodují, zda restrukturalizační plán podpoří či nikoliv. Pro účely provedení testu nejlepšího zájmu věřitelů je však nezbytné určit hodnotu obchodního závodu znaleckým posudkem.⁸⁸

Pokud máme nesouhlasící věřitele, jejichž pohledávek se plán dotýká, musí o přijetí takového plánu rozhodnout soud v řízení o potvrzení restrukturalizačního plánu. V rámci tohoto řízení může dotčená strana vznést námitku a odůvodnit ji právě nesplněním testu nejlepšího zájmu věřitelů. Za účelem vypořádání námítky uloží soud restrukturalizačnímu správci, aby obstaral vypracování znaleckého posudku.⁸⁹

7. 4. Restrukturalizační soud

Vzhledem k tomu, že preventivní restrukturalizace má být o konsenzu mezi dotčenými stranami v rámci neformálního soukromoprávního vyjednávání, nebude ingerence soudu vždy nezbytně nutná, jako je tomu u insolvenčního řízení. Restrukturalizační řízení se bude zahajovat pouze na návrh podnikatele či jeho věřitelů. Bude pro něj specifické to, že nebude probíhat po celou dobu restrukturalizace, ale půjde pouze o dílčí řízení. Cílem těchto řízení bude řešení konkrétních vyvstalých otázek a neshod. Celý proces však může v lepších případech proběhnout i zcela bez zásahu soudu.⁹⁰

Věcně příslušným soudem v prvním stupni bude krajský soud a místní příslušnost se bude určovat podle sídla podnikatele.

Restrukturalizační soud bude zastávat především roli ochránce práv a povinností v rámci procesu preventivní restrukturalizace, kam bude zasahovat jen v omezené míře tím, že bude vydávat rozhodnutí vymezená zákonem. Dále bude jmenovat a odvolávat restrukturalizačního správce a vykonávat nad ním dohled. V neposlední řadě bude také spravovat restrukturalizační rejstřík, který bude v případě zahájení soudního řízení veřejně

⁸⁸ Teze prováděcího předpisu.

⁸⁹ Ustanovení § 107 odst. 1 návrhu zákona.

⁹⁰ HLOVIAK, R., OŽANA J. *Připravovaný zákon o preventivní restrukturalizaci-nový institut nebo jen imitace insolvenčního procesu před úpadkem?* [online]. epravo.cz, 28. 7. 2022 [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné na: [Připravovaný zákon o preventivní restrukturalizaci | epravo.cz](https://www.epravo.cz/aktuality/2022/07/28/pripavovany-zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-novy-institut-nebo-jen-imitace-insolvenčního-procesu-před-úpadkem/)

přístupný. Do zahájení restrukturalizačního řízení však zůstane restrukturalizace neveřejná. Výjimkou je případ tzv. veřejné preventivní restrukturalizace, kdy budou listiny zveřejňovány v restrukturalizačním rejstříku už od zahájení jednání o restrukturalizačním plánu.⁹¹

7. 5. Restrukturalizační správce a poradce

Návrh zákona definuje restrukturalizačního správce jako osobu ustanovenou do funkce soudem, která plní úkoly uložené v souladu se zákonem restrukturalizačním soudem.⁹² K těmto úkolům bude patřit zejména kontrola činnosti podnikatele v rozsahu vymezeném rozhodnutím soudu, obstarání znaleckého posudku, vyvstane-li důvod pro ocenění obchodního závodu podnikatele, poskytování součinnosti soudu při jeho rozhodovací činnosti atd. Na rozdíl od insolvenčního řízení nebude nutné jej ustanovovat vždy, ale pouze v případě, že se bude zahajovat restrukturalizační řízení nebo to navrhne sám podnikatel či většina dotčených stran. Při výkonu funkce bude podřízen soudu, který bude vykonávat dohled nad jeho činností. Restrukturalizačními správci budou osoby se zvláštním povolením pro výkon činnosti insolvenčního správce zapsané v seznamu restrukturalizačních správců. Toto zvláštní povolení, pro jehož získání je třeba splnit řadu nelehkých podmínek, představuje naplnění požadavku Směrnice, aby odborníci jmenovaní soudním orgánem v postupech restrukturalizace absolvovali vhodnou odbornou přípravu a měli odborné znalosti nezbytné pro plnění svých povinností.

Naproti tomu restrukturalizačního poradce si má volit podnikatel dle svého uvážení. Poradce má pak zastávat pozici krizového manažera a pomáhat podnikateli v různých situacích, jako například při sestavování restrukturalizačního plánu. Jeho přítomnost v procesu však nebude povinná.

Dá se tedy uzavřít, že zatímco pro správce bude typická neutralita a bude zastávat roli pravé ruky soudu, poradce bude mít blíže k podnikateli.⁹³

⁹¹ HLOVIAK, R., OŽANA J. *Připravovaný zákon o preventivní restrukturalizaci-nový institut nebo jen imitace insolvenčního procesu před úpadkem?* [online]. epravo.cz, 28. 7. 2022 [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné na: [Připravovaný zákon o preventivní restrukturalizaci | epravo.cz](https://epravo.cz/aktuality/2022/07/28/pripavovany-zakon-o-preventivni-restrukturalizaci-novy-institut-nebo-jen-imitace-insolvenčního-procesu-před-úpadkem/)

⁹² Ustanovení § 2 písm. h) návrhu zákona.

⁹³ SPRINZ, P. *Soud bude strážce zákonnosti preventivní restrukturalizace pro zadlužené podnikatele.* [online]. ceska-justice.cz, 14. 8. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Petr Sprinz: Soud bude strážce zákonnosti preventivní restrukturalizace pro zadlužené podnikatele - Česká justice \(ceska-justice.cz\)](https://ceska-justice.cz/aktuality/2021/08/14/soud-bude-strážce-zákonnosti-preventivní-restrukturalizace-pro-zadlužené-podnikatele/)

7. 6. Restrukturalizační plán

Restrukturalizační plán představuje stěžejní dokument, jehož sestavení předchází neformální vyjednávání podnikatele s jeho věřiteli. Jakmile spolu tyto strany uzavřou dohodu o řešení situace v rámci preventivní restrukturalizace, je na podnikateli, aby plán sestavil a předložil ke schválení dotčeným stranám. Jak už bylo výše zmíněno, podnikatel si sám vybírá věřitele, s nimiž bude vyjednávat, a tito věřitelé se rozdělují do tříd odrážejících jejich společné zájmy. Sestavení plánu může podnikatel zcela nebo zčásti delegovat na restrukturalizačního poradce.

Právně lze výsledný dokument vnímat jako smlouvu o spolupráci, která vymezuje společný postup, zavádí přechodná práva a povinnosti, a jejímž cílem je vyřešit hospodářskou situaci dlužníka. Plán by měl nabízet řešení, které bude hospodářsky přínosné nejen pro smluvní strany, ale i pro všechny podnikatelovi věřitele.⁹⁴

7. 6. 1. Obsah plánu

Návrh zákona vymezuje minimální náležitosti, které by měl plán obsahovat. Jedná se například o identifikaci podnikatele, jeho aktiva i pasiva, majetek, vymezení skupin věřitelů, označení pohledávek dotčených stran, odůvodnění vysvětlující, proč má restrukturalizační plán přiměřené vyhlídky na to, že odvrátí úpadek podnikatele a zajistí provozuschopnost jeho obchodního závodu, postup pro případ, že nebude plán přijat, bližší údaje o restrukturalizačních opatřeních atd.⁹⁵

Důležitou součástí plánu jsou právě restrukturalizační opatření, která mají být nástrojem k odvrácení finančních potíží. Takovými opatřeními může být změna struktury majetku, například prodejem majetku, dále změnu struktury dluhů tím, že se prodlouží splatnost pohledávky, pohledávka se promine apod. Nebo může dojít k restrukturalizaci vlastního kapitálu například úpisem nových akcií nebo zvýšením vlastního kapitálu příspěvký stávajících společníků. Opatření může také spočívat v jistých provozních změnách, jako změny v nákupech, počtu zaměstnanců, úspora nákladů provozu závodu a další. Taková opatření jsou závislá na dohodě v každém jednotlivém případě.

⁹⁴ HAVEL B., BÍLÝ V. *Konsensuální (neformální) restrukturalizace*. [online]. advokatnidenik.cz, 6. 11. 2020. [cit. 28. 10. 2022]. Dostupné na: [Konsensuální \(neformální\) restrukturalizace - Články - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](https://advokatnidenik.cz/clanky-advokatsky-denik/konsensualni-neformalni-restrukturalizace)

⁹⁵ Viz. ustanovení § 17 odst. 2 návrhu zákona.

7. 6. 2. Přijímání plánu

Plán musí schválit věřitelé, jež jsou rozděleni do skupin. Každý dotčený věřitel, nebo slovy zákona dotčená strana, má hlasovací právo. U peněžitých pohledávek na každou 1,- Kč pohledávky dotčené strany připadá jeden hlas. Na tomto místě bych chtěla vytknout nedostatek návrhu zákona, který nám neříká, jak počet hlasů určit u pohledávek nepeněžitých, jež mohou být rovněž předmětem preventivní restrukturalizace. V úvahu připadá podobná koncepce jako v IZ, který stanovuje povinnost vyčíslit v penězích i nepeněžitou pohledávku na základě odhadu její hodnoty.⁹⁶ Uvidíme, jaký přístup zákonodárce nakonec zvolí, ale určitě by se s touto otázkou měl nějakým způsobem vypořádat.

Hlasování se bude dít buď na schůzi dotčených stran nebo per rollam. Návrh zákona stanovuje možnost nahradit hlasování uzavřením dohody o přijetí plánu ve formě notářského zápisu mezi podnikatelem a většinou dotčených stran, která je vyžadována k jeho přijetí.

V každé skupině se pro přijetí plánu musí vyslovit alespoň $\frac{3}{4}$ většina. Tohoto výsledku musí být dosaženo ve všech skupinách. Pokud se bude plán přímo dotýkat pohledávky některého s nesouhlasících věřitelů, bude muset o jeho přijetí rozhodnout soud. Návrh zákona umožňuje soudu v určitých případech potvrdit plán i přes to, že nebyl přijat potřebnou většinou dotčených stran.

7. 6. 3. Závaznost plánu

Na rozdíl od reorganizace, kde se plán stává závazným pro všechny dotčené strany okamžikem jeho účinnosti, tedy právní mocí rozhodnutí soudu o schválení plánu, u restrukturalizace může účinnost nastat ve dvou momentech. Pokud neexistuje žádný nesouhlasící věřitel, jehož pohledávky by se plán přímo dotýkal, je plán účinný samotným přijetím. V opačném případě je tímto okamžikem právní moc rozhodnutí soudu o potvrzení plánu.

Návrh zákona ohledně závaznosti plánu stanovuje, že přijatý i nepřijatý restrukturalizační plán je po dobu trvání preventivní restrukturalizace vždy závazný pro podnikatele a souhlasící dotčené strany. Pro nesouhlasící dotčené strany je závazný od okamžiku nabytí účinnosti.⁹⁷ Skutečnost, že nepřijatý plán může strany zavazovat je něco, co

⁹⁶ Ustanovení § 175 IZ.

⁹⁷ Ustanovení § 40 odst. 1 návrhu zákona.

u reorganizace nenajdeme. V této souvislosti byla vznesena připomínka, jak může být pro dotčené strany závazné něco, co nebylo přijato? Odpověď nacházíme ve třetím odstavci stejného ustanovení, které zakotvuje povinnost každého, pro něž je plán závazný, zdržet se jednání, jimiž by mohla být zmařena nebo ohrožena proveditelnost plánu nebo další průběh restrukturalizace. Jedná se zřejmě o projev předsmluvní odpovědnosti, jejíž legitimitu odůvodňuje snaha ochránit proces před ohrožujícím či nepoctivým jednáním věřitelů.

7. 7. Přerušování vymáhání individuálních nároků

V souladu s požadavky Směrnice budou moci podnikatelé využít tzv. všeobecného a individuálního moratoria. Moratorium obecně znamená dočasné zastavení či zákaz určité činnosti, nebo také odklad splatnosti závazku z důvodu mimořádných okolností.⁹⁸ Moratorium zná koneckonců i IZ, podle kterého se jedná o prostředek ochrany podnikatele, spočívající v nemožnosti rozhodnout o úpadku po dobu jeho trvání. V této době má podnikatel možnost dostat se z platební neschopnosti a najít způsob, jak splnit své závazky.

V souvislosti s restrukturalizací má spíše smysl pro získání času a prostoru pro přípravu restrukturalizačního plánu, aniž by se musel podnikatel obávat kroků ze strany věřitelů, jež by směřovaly k vymáhání pohledávek či ukončení smluv, a v důsledku toho prohloubení jeho finanční krize.

Od dlužníka se během trvání moratoria očekává poctivé jednání, spolupráce s věřiteli a stejně tak podnikání ozdravných kroků vedoucích k záchraně jeho závodu. Nemělo by v žádném případě sloužit jako dočasný únik před věřiteli a vlastními závazky. Také by nemělo představovat prostor pro manipulace s majetkovou podstatou. Jako částečná záruka proti zneužití slouží zákonem stanovená maximální doba trvání moratoria, ta však sama o sobě není schopna zcela zabránit korupčními riziku.⁹⁹

⁹⁸ HÁSOVÁ, J., MORAVEC, T. *Insolvenční řízení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 56.

⁹⁹ MARŠÍKOVÁ, J., a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011, str. 189.

8. Úskalí preventivní restrukturalizace

Přestože preventivní restrukturalizace s sebou přináší řadu výhod, které byly v této práci vyzdvihovány, musím zde zmínit i její dílčí nevýhody. První nevýhodou je nákladnost procesu. Podnikatel nacházející se ve vypjaté finanční situaci zcela jistě pocítí tíhu nákladů spojených s preventivní restrukturalizací, zvláště vzhledem k tomu, že musí být současně schopen zajistit další provoz svého závodu, byť za upravených podmínek. Pod náklady k zajištění dalšího provozu závodu si můžeme představit například dodávky energie, zboží, mzdy zaměstnancům a podobně. Dále to mohou být i náklady v podobě znaleckého posudku za účelem ocenění obchodního závodu, případně odměna pro restrukturalizačního poradce či správce a náklady řízení před soudem. Nákladnost bude samozřejmě individuální a bude záležet na mnoha proměnných v každém jednotlivém případě, ale není vyloučeno, že se proces vyšplhá k opravdu vysokým částkám.

I přesto, že preventivní restrukturalizace je institut, který by měl podnikatele chránit před negativními dopady insolvenčního řízení z hlediska jeho pověsti, vždy bude existovat riziko, že věřitelé, kteří získají informace o podnikatelově reálném stavu budou reagovat na tuto skutečnost nepředvídatelnými způsoby.¹⁰⁰ To potom může způsobit komplikace při vyjednávání restrukturalizačního plánu a obecně ohrozit úspěšnost celého procesu. Těmto důsledkům by však mohl pomoci předejít test nejlepšího zájmu věřitelů, který má věřitelům ukázat, že jejich pohledávky budou uspokojeny stejně či lépe než v rámci případného insolvenčního řízení.

Problematickým se v praxi může stát rozlišení, kdy by měl podnikatel situaci řešit skrze preventivní restrukturalizaci, a kdy už by měl uvažovat o insolvenčním řízení. Hovořím zde zejména o hranici mezi přípustností preventivní restrukturalizace a hrozícím úpadkem. Podmínkou přípustnosti preventivní restrukturalizace jsou dle návrhu zákona finanční potíže podnikatele dosahující takové závažnosti, že by v případě nepřijetí navrhovaných restrukturalizačních opatření došlo pouhým plynutím času k jeho úpadku.¹⁰¹ Dále návrh zákona definuje domněnku, že finanční potíže splňují podmínku dostatečné závažnosti, jestliže

¹⁰⁰ SCHÖNFELD, Jaroslav, KUDĚJ Michal. *Preventivní restrukturalizace: Nová etapa koncepce sanačních procesů a její implementace do českého právního řádu*. 1. vydání. Praha: TRITON, 2021, str. 211.

¹⁰¹ Ustanovení § 4 odst. 2 návrhu zákona.

provoz obchodního závodu neprodukuje výnos, který postačuje na úhradu peněžitých dluhů ve lhůtách splatnosti. Hrozící úpadek je potom definován jako důvodný předpoklad k neschopnosti řádně a včas plnit podstatou část svých peněžitých závazků. Vzhledem k tomu, že jsou tyto definice v podstatě totožné, bude v praxi velmi těžké určit, kdy jde „pouze“ o finanční potíže ve smyslu ZPR, a kdy už se ocitáme v definici hrozícího úpadku podle IZ. Směrnice nepodává v tomto směru žádné vodítko, jak by státy měly tuto situaci řešit, a to zejména kvůli problematice rozdílných pojetí hrozícího úpadku napříč členskými státy.¹⁰² Bylo proto na českém zákonodárci, aby se pokusil co nejlépe vymezit spouštěcí mechanismus pro preventivní restrukturalizaci a stanovit hranici mezi ní a hrozícím úpadkem ve smyslu IZ.¹⁰³ Z mého pohledu se to definičně vůbec nepovedlo vzhledem k tomu, že definice se ve velké míře překrývají.

Dále jsme v souvislosti s nejlepším zájmem věřitelů uvedli, že restrukturalizace může být z hlediska uspokojení pohledávek věřitelů příznivějším řešením než insolvenční řízení. Lze proto vytknout českému zákonodárci, že nezakotvil vynucovací prostředky pro případ, kdy podnikatel vědomě ohrozí zájmy věřitelů tím, že nepodnikne kroky k restrukturalizaci, jak zmiňuje Luboš Smrčka.¹⁰⁴ Pro podnikatele, který o své situaci ví a rozhodne se postupů preventivní restrukturalizace nevyužít, nejsou stanoveny žádné sankce. Na druhou stranu věřitelům je možné spolupráci vnutit skrze CCCD, ale opačnou možnost, tedy aby si mohli vynutit zahájení vyjednávání o preventivní restrukturalizaci, nemají. Přitom nezakotvení povinnosti pro podnikatele, aby řešil své finanční potíže může, a zpravidla bude mít vliv na jeho aktiva, a tím pádem i na výši uspokojení pohledávek věřitelů.

Na závěr této kapitoly bych chtěla zmínit skutečnost, která se mohla stát velkým úskalím preventivní restrukturalizace, ale zákonodárce toto riziko odvrátil, což nelze hodnotit jinak než kladně. Tato skutečnost se týká daňové oblasti. Neformální restrukturalizace u nás byla vždy daňově znevýhodněna oproti insolvenčnímu řízení. Mým cílem zde není rozebírat daňovou problematiku, pouze jde o poukázání na fakt, že neformální restrukturalizace jsou

¹⁰² Viz. kapitola 1. 5. 1. Pojmy „úpadek“ a „hrozící úpadek“.

¹⁰³ SMRČKA, L. K některým vnitřním rozporům evropské směrnice o restrukturalizaci a insolvenční. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 48.

¹⁰⁴ Tamtéž, str. 46.

pro podnikatele z tohoto hlediska méně výhodné.¹⁰⁵ Přestože Směrnice nepředepisuje členským státům, aby vyrovnaly restrukturalizaci s insolvenčním řízením po daňové stránce, tak se v souvislosti s přijetím ZPR dočkáme i novely daňových zákonů, které by měly zrovnoprávnit proces preventivní restrukturalizace s insolvenčním řízením. V opačném případě by se totiž dalo jen s těží očekávat, že by se preventivní restrukturalizace stala častějším jevem ve společnosti, neboť by se jednalo o demotivační aspekt vstupu do procesu, což by u tak nadějného institutu byla škoda.¹⁰⁶

¹⁰⁵ SCHÖNFELD, Jaroslav, KUDĚJ Michal. *Preventivní restrukturalizace: Nová etapa koncepce sanačních procesů a její implementace do českého právního řádu*. 1. vydání. Praha: TRITON, 2021, str. 223-224.

¹⁰⁶ SMRČKA, L. K některým vnitřním rozporům evropské směrnice o restrukturalizaci a insolvenční. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 49.

9. Zhodnocení české implementace v souvislosti s požadavky Směrnice

Z hlediska zahrnutí požadavků Směrnice do návrhu zákona je možné konstatovat, že zákonodárce všechna ustanovení Směrnice do návrhu zákona skutečně promítnul. Směrnice pojednává o rámcích preventivní restrukturalizace v pouhých 17 člancích, které se omezují na vymezení nejzákladnějších pravidel. Obsah Směrnice je vtělen do znění návrhu zákona o celkem 136 paragrafech. V tomto případě se tedy jedná o poněkud podrobnější právní úpravu, která se ve velké míře inspirovala samotným zněním Směrnice.

Přestože Směrnice umožňuje státům povolit přístup k preventivní restrukturalizaci i podnikajícím fyzickým osobám, Česká republika této možnosti nevyužila. Důvodem je obava z toho, že podnikající fyzické osoby nebudou schopny nést náklady preventivní restrukturalizace. Pokud se ale podíváme na právní úpravu reorganizace, tam omezení pro fyzické osoby, které jsou podnikateli nenacházíme, a to i přesto, že reorganizace je rovněž velmi nákladný proces. Podnikající fyzické osoby tak mohou vstoupit do reorganizace, včetně její předpřipravené formy, která se v mnohém podobá právě preventivní restrukturalizaci, z jejíž působnosti jsou vyloučeny. V praxi je sice využití těchto institutů fyzickými osobami minimální, ale čistě z teoretického hlediska nepokládám za racionální, aby měly možnost podstoupit proces reorganizace v době, kdy se již nachází v úpadku či hrozícím úpadku, ale možnost mu předejít prostřednictvím využití preventivní restrukturalizace nemají. Jsem názoru, že by tento nový nástroj mohl najít využití i u podnikajících fyzických osob a neměli bychom ho *ipso facto* na tomto místě vylučovat, zvláště přihlédneme-li k soukromoprávní povaze preventivní restrukturalizace, kde se na rozdíl od reorganizace vůbec nemusíme setkat s řízením před soudem, které je ostatně nejnákladnější částí procesu. Věřím, že umožněním přístupu fyzickým podnikajícím osobám k preventivní restrukturalizaci by navíc obecně mohla vzrůst atraktivita institutu.

Zajímavá je také překážka přípustnosti preventivní restrukturalizace v podobě existence úpadku ve formě platební neschopnosti, kdy český zákonodárce nevyklučuje využití preventivní restrukturalizace v případě předlužení. Touto problematikou jsem se zabývala v dřívější kapitole, na tomto místě chci jen poukázat na to, že zde zákonodárce šel nad rámec Směrnice, která se o ničem takovém nezmiňuje. Je to tedy hlavně z důvodu, že výklad pojmů úpadek a hrozící úpadek nechává na právních úpravách členských států. Přestože vzhledem

k dříve uvedenému motivaci k přijetí takové úpravy chápou, zůstává otázkou, zda taková konstrukce neodporuje principům preventivní restrukturalizace, které definuje Směrnice.

Jedním z důvodů přijetí Směrnice je omezení negativní publicity, která je spojena s insolvenčním řízením. I přesto, že se Směrnice nezmiňuje o povinnosti zavést restrukturalizační rejstřík, český zákonodárce jej zavádí s úmyslem využít jej především jako platformu pro doručování. Návrh zákona počítá s tím, že rejstřík bude neveřejný, ale pouze do doby zveřejnění první písemnosti v restrukturalizačním řízení. Potom budou mít k určitým zákonem vymezeným údajům přístup i třetí osoby. Snaha zamezit negativním dopadům publicity je zřejmá z omezení přístupných údajů a také z pravidla, že po uplynutí 1 roku od skončení preventivní restrukturalizace se údaje zpřístupní.¹⁰⁷ Přesto je otázkou, do jaké míry se zde podařilo minimalizovat negativní publicitu, kdy rejstřík bude neveřejný fakticky jen v případech, kdy po dobu restrukturalizace nebude nutný žádný zásah soudu. Nejde sice o insolvenční rejstřík, ale z pohledu stigmatizace si nemyslím, že veřejnost bude rozlišovat v jakém rejstříku je podnikatel evidován.

Co se týče nástrojů včasného varování, které zastávají velmi důležitou úlohu v souvislosti s preventivní restrukturalizací, z návrhu zákona se o nich moc nedozvíme. Uvádí k nim pouze, co je jejich účelem, tedy upozornění podnikatele na riziko vzniku finančních potíží a dále výzvu ministerstvu spravedlnosti zveřejnit základní informace o preventivních restrukturalizačních postupech a o dostupnosti nástrojů včasného varování způsobem umožňujícím dálkový přístup. Můžeme tedy očekávat, že tyto nástroje budou v budoucnu upraveny prováděcím předpisem. V současné době již existují návrhy pojetí těchto nástrojů. Například VŠE v Praze vytvořila systém zvaný „semafor“, který má na základě dat z účetních závěrek dát podnikateli na vědomí, v jaké se nachází finanční kondici, kde červená představuje potíže, které je nutné začít ihned řešit, oranžová značí nutnou obezřetnost a zelená bezproblémový stav.¹⁰⁸ Přístup k systému bude zdarma a vygenerované údaje bude mít v rukou pouze podnikatel, kterému mají především sloužit. To znamená, že třetí osoby nebudou mít přístup k informaci, v jaké situaci se podnikatel nachází. Tento počín hodnotím velmi kladně. Varovné signály poslouží i menším a středním podnikům a jistě pomohou

¹⁰⁷ Ustanovení § 133 odst. 3 návrhu zákona.

¹⁰⁸ SCHÖNFELD, J. *Systém varovných signálů od VŠE by mohl sloužit jako prevence insolvenčí*. [online]. advokatnidenik.cz, 29. 10. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Systém varovných signálů od VŠE by mohl sloužit jako prevence insolvenčí - Legislativa - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](https://advokatnidenik.cz/system-varovnych-signalu-od-vse-by-mohl-slouzit-jako-prevence-insolven-ci-legislativa-advokatski-denik-advokatnidenik.cz)

k záchraně mnoha z nich. Ze statistik totiž vyplývá, že 7 z 10 společností, u nichž byl zjištěn úpadek, vykazovaly zásadní problémy se splácením svých závazků již 3 roky před tím.¹⁰⁹ Varovné signály by tak měly v tomto směru výrazně pomoci.

Přestože k transpozičním pracím bylo přistoupeno zodpovědně, nevyhnul se návrh zákona řadě připomínek. S tímto výsledkem se ale dalo počítat vzhledem k nezkušenosti s podobnými postupy. Tyto připomínky jsou však spíše věcné a netýkají se nedodržení požadavků Směrnice.

¹⁰⁹ SCHÖNFELD, J. *Systém varovných signálů od VŠE by mohl sloužit jako prevence insolvenčí*. [online]. advokatnidenik.cz, 29. 10. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Systém varovných signálů od VŠE by mohl sloužit jako prevence insolvenčí - Legislativa - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](#)

10. Kritika absence právní úpravy vztahu preventivní restrukturalizace a reorganizace

S přijetím nového zákona a s ním i nového institutu, který má tak blízko k insolvenčnímu řízení podle IZ, jemuž se ve své podstatě snaží předcházet, přichází i nezbytná potřeba upravit vztah těchto dvou předpisů. Implementace Směrnice s sebou přirozeně přinese řadu doprovodných novel i dalších souvisejících zákonů. Novelizace se dotkne kromě IZ i zákona o insolvenčních správcích, notářského řádu, zákona o soudech a soudcích, zákona o soudních poplatcích, zákona o mezinárodním právu soukromém a daňových zákonů. Nás pro účely této kapitoly bude však zajímat právě novela IZ.

Vymezení vztahu IZ a budoucího ZPR je naprosto klíčové, a proto je závažnější, jak střídme novelizace se IZ má podle nejaktuálnějšího návrhu dostat. Návrh doprovodné novely totiž obsahuje pouhých 6 bodů.

První bod definuje nový důvod vyloučení insolvenčního správce. Bude se jednat o případy, kdy vykonával funkci restrukturalizačního správce podnikatele v posledních 3 letech před zahájením insolvenčního řízení. Důvodem je snaha předejít možnému střetu zájmů, neboť insolvenční správce by mohl být ekonomicky motivován k maření preventivní restrukturalizace, aby přispěl k zahájení insolvenčního řízení, ve kterém by se mu mohlo dostat vyšší odměny.¹¹⁰

Ve druhém bodě je zakotvena nemožnost zahájit insolvenčního řízení v době trvání účinků všeobecného moratoria podle ZPR. Tato úprava vychází z požadavků Směrnice, neboť cílem moratoria je podpořit vyjednávání o restrukturalizačním plánu a podání insolvenčního návrhu by mohlo vyjednávání zcela zmařit.¹¹¹

Dále se navrhuje po dobu trvání účinků všeobecného moratoria vyloučit obecnou povinnost podnikatele podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozví nebo se při náležitě pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku. Motivací podle důvodové zprávy je

¹¹⁰ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o preventivní restrukturalizaci.

¹¹¹ Tamtéž.

skutečnost, že po dobu trvání všeobecného moratoria by se měl podnikatel v první řadě soustředit na vyjednávání plánu s věřiteli.

Čtvrtá navrhovaná úprava chce zařadit pohledávky z poskytnutého prozatímního a nového financování mezi pohledávky postavené naroveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Má jít o jistou kompenzaci osobám, které se rozhodli podporovat podnikatele při ozdravování obchodního závodu, kdy investování v takové situaci pro ně představuje značné riziko neúspěchu.

Pátý a šestý bod se potom týká ochrany pohledávek spočívajících v poskytnutí prozatímního financování, nového financování nebo dalších plateb souvisejících s preventivní restrukturalizací a nemožnosti zneplatnit tyto pohledávky, či je označit za neúčinné v rámci insolvenčního řízení. V opačném případě by byli věřitelé odrazováni od finanční pomoci podnikateli. Na stejné myšlence stojí i zákaz označení restrukturalizačního plánu za neúčinný.¹¹²

Co však považuji za zásadní nedostatek je naprostá absence právní úpravy vztahu preventivní restrukturalizace a reorganizace. Jelikož se jedná o instituty sledující stejný účel, a které na sebe mohou teoreticky i navazovat, bylo by více než vhodné upravit jejich vzájemný vztah. *Nota bene* vezmeme-li v úvahu, že ustanovení o reorganizaci byla naposledy revidována v roce 2013¹¹³, přičemž podnětů k úpravám je víc než dost a přijetí ZPR vybízí k dalším.¹¹⁴

Vzhledem k absenci této úpravy může nastat situace, kdy podnikatel zahájí preventivní restrukturalizaci a v případě, že nebude úspěšný a ocitne se v úpadku, může, respektive dokonce musí, podat insolvenční návrh, přičemž mu nic nebrání navrhnout řešení úpadku prostřednictvím reorganizace, pokud splní všechny podmínky přípustnosti.

Zde však přichází otázka, zda je vhodné ponechat možnost využití preventivní restrukturalizace a posléze i reorganizace, a zda by zákonodárce neměl zvážit vyloučení tohoto způsobu řešení úpadku potom, co došlo k neúspěšné restrukturalizaci. Současný návrh právní

¹¹² Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o preventivní restrukturalizaci.

¹¹³ Zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (tzv. „revizní novela“)

¹¹⁴ RICHTER, T. *Chybějící restrukturalizační novela IZ*. [online]. im.vse.cz, 31. 10. 2021. [cit. 28. 10. 2022] Dostupné na: [Richter-Chybejici-restrukturalizacni-novela-insolvencniho-zakona.pdf \(vse.cz\)](https://www.im.vse.cz/richt-rybyejici-restrukturalizacni-novela-insolvencniho-zakona.pdf)

úpravy dovoluje podnikateli projít procesem, který v případě, že nebude úspěšný a nastane úpadek, může řešit znovu obdobným způsobem, jen v režimu jiného zákona. Tato možnost s sebou může přinést nechtěné důsledky, jako například dvojnásobné moratorium. Návrh novely vylučuje pouze možnost zahájit insolvenční řízení v době trvání účinků všeobecného moratoria podle ZPR. Pokud ale tyto účinky pominou, podnikatel může žádat o moratorium podle IZ, čímž může dojít k neúměrnému zásahu do práv věřitelů. Navíc, pokud selže vyjednávání o restrukuralizačním plánu, výrazně se tím snižuje pravděpodobnost, že bude konsenzu dosaženo v rámci reorganizace.

Proto se v tomto musím shodnout s docentem Tomášem Richterem, který navrhuje rozšířit podmínky nepřipustnosti reorganizace mimo jiné i na případy, kdy v rámci preventivní restrukuralizace dlužník použil moratorium, neuspěl se soudem potvrzeným restrukuralizačním plánem, a dále v případech, kdy obdobné situace nastaly podle cizí právní úpravy.¹¹⁵ Bohužel nerozumím důvodům, které vedly české zákonodárce k naprosté rezignaci na úpravu tohoto vztahu, ale jsem přesvědčena, že je třeba tuto návaznost právně regulovat.

Dalším nedostatkem právní úpravy je již zmiňovaná definice hrozícího úpadku. Jsem názoru, že v souvislosti s přijetím nového zákona by měla být zvažena také změna této definice. *De lege ferenda* by se definice hrozícího úpadku mohla vztahovat pouze na fyzické osoby a v případě právnických osob by byl hrozící úpadek obecně řešen v rámci ZPR. Režim IZ by se potom vztahoval u právnických osob pouze na samotný úpadek.¹¹⁶ Tímto by se mohla vyřešit dříve zmiňovaná definiční bariéra.

¹¹⁵ RICHTER, T. *Chybějící restrukuralizační novela IZ*. [online]. im.vse.cz, 31. 10. 2021. [cit. 28. 10. 2022]

Dostupné na: [Richter-Chybejici-restrukuralizacni-novela-insolvencniho-zakona.pdf \(vse.cz\)](https://www.vse.cz/richter-chybejici-restrukuralizacni-novela-insolvencniho-zakona.pdf)

¹¹⁶ Tamtéž.

11. Komparace reorganizace a preventivní restrukturalizace

Nyní si pojdme rozebrat podobnosti a rozdíly mezi reorganizací a preventivní restrukturalizací. Jak jsem avizovala na začátku této práce, preventivní restrukturalizace se reorganizací v mnohém podobá. Tato kapitola je tedy spíše shrnutím již dříve uvedeného, nicméně považuji za vhodné nabídnout tyto postřehy přehledně na jednom místě.

K podobnostem institutů můžeme uvést, že v obou případech je hlavním cílem ozdravení podniku a pokračování podnikatele v činnosti. K tomuto ozdravení mají napomoci reorganizační či restrukturalizační plány, jejichž obsah je vymezen zákonem. Tyto plány schvalují věřitelé. Při reorganizaci je navíc vždy nutné jejich schválení insolvenčním soudem. U preventivní restrukturalizace pouze v případě, že nebyl přijat potřebnou většinou věřitelů. Pokud si připomeneme předbalenou formu reorganizace, tu navíc s preventivní restrukturalizací sblíží skutečnost, že zde není omezení přípustnosti v podobě velikosti podniku.

I přesto, že jde o zdánlivě shodné instituty, pravdou je, že rozdílů mezi nimi nalezneme víc než dost. Tyto rozdíly vyplývají mimo jiné ze skutečnosti, že preventivní restrukturalizace je převážně soukromoprávní institut, jehož základem je soukromoprávní dohoda a reorganizace je způsob řešení úpadku v insolvenčním řízení.

Zásadním rozdílem je formálnost procesu. Preventivní restrukturalizaci ovládá princip neformálnosti s minimálními zásahy soudu. Reorganizace je naproti tomu formálním insolvenčním řízením, které se bez výjimky odehrává před insolvenčním soudem. S tím souvisí i role insolvenčního správce, který se v insolvenčním řízení musí objevit vždy, a to nejpozději s rozhodnutím o úpadku. U preventivní restrukturalizace bude jeho přítomnost potřeba jen v případě, že se bude zahajovat restrukturalizační řízení. Požadavek neformálnosti proces značně zjednodušuje, což by se mělo promítnout i v jeho budoucí využitelnosti a úspěšnosti, především pak u malých a středních podniků, pro které formální procesy mohou často představovat velkou zátěž.¹¹⁷

¹¹⁷ HŘÍBAL, D. Principy preventivní restrukturalizace a ekonomická krize. In: SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, str. 116.

Dále je v rámci preventivní restrukturalizace ponecháno na vůli podnikatele, které pohledávky, a od kterých věřitelů hodlá do svého plánu zahrnout. Při reorganizaci tuto možnost nemá a okruh věřitelů je závislý na podaných přihláškách věřitelů k insolvenčnímu řízení. Očekává se, že tato možnost volby urychlí celý proces, jelikož bude jednodušší dosáhnout společného konsenzu. Zároveň ale bude třeba v případě preventivní restrukturalizace dosáhnout vyššího zastoupení věřitelů k přijetí plánu, než jak je tomu u reorganizace. Samotný restrukturalizační plán bude moci předložit pouze podnikatel, věřitelé tuto možnost mít nebudou.

Proces preventivní restrukturalizace je pak na rozdíl od reorganizace zpravidla neveřejný a informace o krocích podnikatele nebudou přístupné třetím osobám. A konečně klíčový rozdíl mezi oběma procesy, jak už bylo objasněno, preventivní restrukturalizace stojí na prevenci před úpadkem a reorganizace je způsobem řešení již vzniklého či hrozícího úpadku.

Preventivní restrukturalizace, která se vyznačuje prevencí a neformálností, má díky svému načasování a procesní jednoduchosti vést podnikatele ke snaze nalézt řešení své krizové situace dříve, než se dostane do úpadku. Je však nutné počítat s tím, že pouhé právní zakotvení preventivní restrukturalizace nebude k naplnění tohoto záměru stačit. Bude třeba zvýšit obecné povědomí veřejnosti o tomto institutu a možnostech jeho využití.¹¹⁸ V tomto ohledu bude mít preventivní restrukturalizace výhodu, kterou reorganizace nikdy neměla, a tou jsou varovné systémy, které podnikatele upozorní na nutnost včasného podniknutí kroků k řešení vlastních finančních potíží.

11.1. Myšlenka nahrazení reorganizace preventivní restrukturalizací

Přestože rozdílů mezi reorganizací a preventivní restrukturalizací nalezneme víc než dost, faktem zůstává, že cíl sledují stejný. V prvních diskusích o možnostech zakomponování preventivní restrukturalizace do našeho právního systému byla nadhozena i myšlenka celkového nahrazení reorganizace novým institutem.

V souvislosti s reorganizací jsem zmiňovala, že jedním z problematických aspektů, které mají vliv na její využitelnost, je časové nastavení možnosti tento institut využít. Pro

¹¹⁸ Tamtéž, str. 117.

podnikatele, který se nachází v úpadku či hrozícím úpadku je v této fázi už většinou velmi obtížné vyjednat reorganizační plán a nést náklady spojené se soudním řízením a s dalším pokračováním provozu obchodního závodu. Byť nejde o cíl nemožný, preventivní restrukturalizace v tomto ohledu nabízí racionálnější načasování.

Vzhledem k totožnému účelu obou nástrojů, a také vzhledem ke zjištění této práce se dá tvrdit, že preventivní restrukturalizace nabízí podnikateli výhodnější prostředí pro řešení finančních potíží než reorganizace. Zůstává tedy otázkou, zda se s účinností ZPR nestane reorganizace nadbytečnou, a zda by zákonodárce neměl zvážit zrušení hlavy II., části druhé IZ, která reorganizaci upravuje.

Při takovém závěru by však bylo třeba přehodnotit celkový systém insolvenčního práva. Pokud bychom připustili tezi, že v rámci IZ by se úpadek právnických osob řešil pouze likvidačně a sanační způsob řešení úpadku by byl přemístěn do samostatného ZPR, bylo by třeba vyřešit další otázky.

První z nich je řešení úpadku u fyzických osob, kterým IZ rovněž dává možnost řešit jej likvidačně konkurzem, nebo sanačně oddlužením. Při myšlence vyčlenění sanačních postupů z IZ by bylo potom nejspíš vhodné vyčlenit i oddlužení fyzických osob do samostatného zákona, jinak bychom se potýkali s nepřehlednou právní regulací likvidačních a sanačních postupů. Druhou možností by teoreticky bylo nahradit reorganizaci preventivní restrukturalizací přímo v IZ, kterýžto závěr musím hned vyloučit vzhledem k důvodům, které jsem vysvětlovala v první kapitole této práce, kdy jsem došla k závěru, že včlenit tento nový institut, který se koncepčně velmi liší od insolvenčního řízení, není vhodným řešením.

Dále je zde problém nemožnosti zahájení preventivní restrukturalizace v době úpadku podnikatele. Pokud bychom zrušili reorganizaci, odňali bychom podnikatelům možnost sanovat svůj obchodní závod poté, co se u nich objevil úpadek. Takový závěr by představoval krok dozadu pro sanační postupy, a proto ani tohle řešení nepokládám za vhodné.

Můžeme tedy konstatovat, že preventivní restrukturalizace a reorganizace se zcela nepřekrývají, jelikož oba instituty se snaží o ozdravení podniku v různých časových úsecích, a proto se jeví jako nejrozumnější východisko ponechat podnikatelům k dispozici obě možnosti.

Z těchto zjištění docházím k závěru, že hlava II., části druhé IZ by neměla být zrušena, nicméně musím znovu připomenout, že je třeba právně upravit jejich vzájemný vztah. *De lege ferenda* by taková úprava měla, v zákonem vymezených případech, vylučovat možnost vstupu do reorganizace po marných pokusech o preventivní restrukturalizaci podniku.

Závěr

Ve své odborné práci jsem se zabývala tzv. směrnicí o preventivní restrukturalizaci a insolvenci, která vybízí členské státy k zavedení institutu preventivní restrukturalizace. Učinila jsem rozbor této Směrnice, kdy jsem se zaměřila především na důvody jejího přijetí, na požadavky, jež klade na státy, a také na problematické aspekty její implementace v České republice. Poté jsem uvedla čtenáře do základní problematiky reorganizace, která se v mnohém preventivní restrukturalizaci podobá. Preventivní restrukturalizaci jsem se potom věnovala v samostatné kapitole, především tedy její základní charakteristice. Po představení reorganizace a preventivní restrukturalizace jsem se zabývala právní úpravou. Nejprve jsem analyzovala požadavky Směrnice na právní úpravu, a poté jsem rozebrala český návrh zákona o preventivní restrukturalizaci, který však dosud nebyl přijat, a to i přesto, že již uplynula implementační lhůta. Vzhledem k předpokladu, že preventivní restrukturalizace bude revolucí v řešení finančních krizí podnikatelů je účinnost zákona o preventivní restrukturalizaci netrpělivě očekávána.

Cílem této odborné práce bylo zhodnocení návrhu zákona v souvislosti s naplněním požadavků definovaných Směrnicí. Za účelem tohoto zjištění jsem provedla analýzu Směrnice a stejně tak i návrhu zákona, která ukázala, že návrh zákona v sobě skutečně obsahuje všechna ustanovení Směrnice, a tedy z tohoto hlediska není zákonodárci co vytknout. V rámci hodnocení jsem se zaměřila i na některá ustanovení navrhované právní úpravy, která jsem podrobila kritice.

Dále jsem se zaměřila také na doprovodnou novelu IZ, která měla vymezit vztah mezi těmito úzce souvisejícími světy. Jelikož se jedná o velmi významný úkol, kterého se měl zákonodárce uvážlivě a náležitě zhostit, je zarážející, jak strohá úprava IZ čeká. Nemluvě o naprosté rezignaci na právní úpravu vztahu preventivní restrukturalizace a reorganizace, kterou považuji za zásadní. Tato skutečnost ve mně vyvolala potřebu zamyslet se nad možnou úpravou tohoto vztahu, přičemž jsem dospěla na základě poznatků nabytých při psaní této práce k závěru, že podstoupení procesu preventivní restrukturalizace by mělo vyloučit možnost vstupu do reorganizace, alespoň v určitých případech, které by měly být vymezeny zákonem.

Na závěr jsem zkoumala, zda by nebylo vhodné zcela nahradit reorganizaci preventivní restrukturalizací. Přestože oba instituty sledují shodný cíl a na první pohled se může zdát, že právní regulace obou je nadbytečná, tuto hypotézu jsem musela nakonec vyvrátit, jelikož jsem dospěla ke zjištění, že preventivní restrukturalizace a reorganizace se zcela nevylučují a jsou tak použitelné v rozdílných situacích. Zrušením reorganizace bychom fakticky odňali možnost ozdravit se podnikům v úpadku, kdy by tento počín představoval krok vzad pro sanační postupy, jejichž posílení je koneckonců smyslem Směrnice.

Seznam použitých zdrojů

1. Monografie

- SVOBODA, P. *Úvod do evropského práva*. 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 472 s.
- SCHÖNFELD, J., KUDĚJ, M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Insolvenční praxe (Problémy a výzvy pro léta dvacátá)*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. 232 s.
- SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M., HAVEL, B., SPRINZ, P. a kol. *Preventivní restrukturalizace: Revoluce v oblasti sanací podnikatelských subjektů*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. 272 s.
- SCHÖNFELD, J., KUDĚJ M. *Preventivní restrukturalizace: Nová etapa koncepce sanačních procesů a její implementace do českého právního řádu*. 1. vydání. Praha: TRITON, 2021. 164 s.
- VESELÁ, J., GRYGAR, J., HAVEL, B., a kol. *Insolvenční praxe 2008-2020: Data/Názory/Predikce*. Stálá konference českého práva, 2021. 287 s.
- KOZÁK, J., DADAM, A., PACHL, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. 3. vydání. Praha. Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. 1668 s.
- RICHTER, T. *Insolvenční právo*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2017. 624 s.
- KISLINGEROVÁ, E., RICHTER, T., SMRČKA, L. a kol. *Insolvenční praxe v České republice v období 2008-2013*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 160 s.
- HÁSOVÁ, J., MORAVEC, T. *Insolvenční řízení*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 312 s.
- MARŠÍKOVÁ, J., a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011. 1240 s.

2. Odborné články a internetové zdroje

- SCHÖNFELD, J., SMRČKA, L. *Důvody diskvalifikace sanačního principu v insolvenční praxi*. Praha: Oeconomica, 2012.
- KOTOUČOVÁ, J. *Reorganizace-nová cesta řešení úpadku v insolvenčním právu*. Acta oeconomica pragensia, 2004.
- HAVEL B., BÍLÝ V. *Konsensuální (neformální) restrukturalizace*. [online]. advokatnidenik.cz, 6. 11. 2020. Dostupné na: [Konsensuální \(neformální\) restrukturalizace - Články - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](https://advokatnidenik.cz/konsensualni-neformalni-restrukturalizace-clanky-advokatsni-denik-advokatnidenik.cz)

- SIGMUND, A. *Nová evropská směrnice o restrukturalizaci a insolvenční věci s ní?* [online]. epravo.cz, 28. 11. 2019. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nova-evropska-smernice-o-restrukturalizaci-a-insolvenci-co-s-ni-110321.html>
- KORIČANSKÁ, M., BALÝOVÁ, L. *Místo insolvenční preventivní restrukturalizace.* [online]. pravnicaradce.ekonom.cz, 12. 10. 2021. Dostupné na: [Místo insolvenční restrukturalizace | Ekonom.cz: Web týdeníku EKONOM](#)
- PETRÁČEK, V. *Preventivní restrukturalizace-mechanismus pro odvrácení insolvenční.* [online]. penize.cz, 6. 8. 2021. Dostupné na: [Preventivní restrukturalizace – mechanismus pro odvrácení insolvenční | Peníze.cz \(penize.cz\)](#)
- SPRINZ, P. *Soud bude strážce zákonnosti preventivní restrukturalizace pro zadlužené podnikatele.* [online]. ceska-justice.cz, 14. 8. 2021. Dostupné na: [Petr Sprinz: Soud bude strážce zákonnosti preventivní restrukturalizace pro zadlužené podnikatele - Česká justice \(ceska-justice.cz\)](#)
- KRÁLÍČEK J., SEDLÁČEK D. *Preventivní restrukturalizace v době koronavirové krize.* [online]. epravo.cz, 16. 12. 2020. Dostupné na: [Preventivní restrukturalizace v době koronavirov | epravo.cz](#)
- ZELENKA, F. *Schválení unijních směrnic vážně. Česku hrozí citelné pokuty.* [online]. e15.cz, 15. 4. 2022. Dostupné na: [Schválení unijních směrnic v Česku vážně. Hrozí pokuty | E15.cz](#)
- ZEZULKA, O. *Co přináší směrnice o restrukturalizaci a insolvenční?* [online]. pravnicprostor.cz, 4. 10. 2021. Dostupné na: [Rozhovor: Ondřej Zezulka-Co přináší směrnice o restrukturalizaci a insolvenční? | Právní prostor \(pravnicprostor.cz\)](#)
- HLOVIAK, R., OŽANA J. *Připravovaný zákon o preventivní restrukturalizaci-nový institut nebo jen imitace insolvenčního procesu před úpadkem?* [online]. epravo.cz, 28. 7. 2022. Dostupné na: [Připravovaný zákon o preventivní restrukturalizaci | epravo.cz](#)
- SCHÖNFELD, J. *Systém varovných signálů od VŠE by mohl sloužit jako prevence insolvenční.* [online]. advokatnidenik.cz, 29. 10. 2021. Dostupné na: [Systém varovných signálů od VŠE by mohl sloužit jako prevence insolvenční - Legislativa - Advokátní deník \(advokatnidenik.cz\)](#)
- RICHTER, T. *Chybějící restrukturalizační novela IZ.* [online]. im.vse.cz, 31. 10. 2021. Dostupné na: [Richter-Chybějící-restrukturalizační-novela-insolvenčního-zákona.pdf \(vse.cz\)](#)

3. Právní předpisy

- Smlouva o fungování EU.
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019 o rámcích preventivní restrukturalizace, o oddlužení a zákazech činnosti a opatřeních ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení a o změně směrnice (EU) 2017/1132.
- Návrh zákona o preventivní restrukturalizaci č. 109/21.
- Polská Ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawczeú.
- U.S. Bankruptcy Code – Chapter 11.
- Zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (tzv. „revizní novela“).

4. Další zdroje

- Důvodová zpráva k návrhu směrnice o preventivní restrukturalizaci a insolvenční.
- Důvodová zpráva k IZ.
- Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o preventivní restrukturalizaci.
- Teze prováděcího předpisu.
- Vypořádání připomínek k návrhu zákona.
- Ministerstvo spravedlnosti, odbor legislativní. *Shrnutí výstupů expertní skupiny k transpozici preventivní restrukturalizace*. [online]. Verze 19. 2. 2020. Dostupné na: https://www.justice.cz/documents/12681/2158815/MSp%20-%20Shrnut%C3%AD%20EPS%20k%20preventivn%C3%AD%20restrukturalizaci_%C3%BA%20Anor_2020_fin.pdf/fcd7f78a-0c82-4f86-812f-656103148972
- Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Strategie podpory malých a středních podniků v České republice: pro období 2021-2027*. [online]. mpo.cz, 20. 3. 2021. Dostupné na: <https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/male-a-stredni-podnikani/studie-a->

[strategicke-dokumenty/2021/3/Strategie-podpory-MSP-v-CR-pro-obdobi-2021-2027.pdf](#)

Abstrakt

Smyslem této práce je seznámit čtenáře se směrnicí EU o preventivní restrukturalizaci a insolvenční, která dává členským státům za úkol začlenit do svých právních řádů nový institut preventivní restrukturalizace. Práce se pak zabývá procesem implementace směrnice v České republice, a v té souvislosti rozebírá i nejaktuálnější návrh zákona o preventivní restrukturalizaci. Ten ještě nemá konečnou podobu a jedná se skutečně zatím jen o návrh a konečná právní úprava může být mírně odlišná. Přesto je návrh zákona v práci analyzován za účelem posouzení naplnění požadavků směrnice ze strany českého zákonodárce. Po představení institutu preventivní restrukturalizace provádím komparaci s reorganizací, jakožto velmi podobným institutem, ve snaze zodpovědět otázku, zda není možné, aby preventivní restrukturalizace zcela nahradila reorganizaci.

Abstract

The aim of this thesis is to introduce the Directive of EU on preventive restructuring and insolvency, which requires member states to incorporate preventive restructuring as a new institute. The thesis then describes the process of implementation in the Czech republic and, in connection to this, also examines the most current bill of preventive restructuring. This bill has not been accepted yet, therefore the act could be a little different in its final form. Nevertheless, the bill is analyzed in this thesis in order to assess the fulfillment of the requirements of the Directive. Following its introduction, the institute of preventive restructuring is compared with the similar institute of reorganization with the objective of answering the question whether it could be possible for the former to fully replace the latter.

Klíčová slova

Směrnice Evropské unie o preventivní restrukturalizaci a insolvenční, implementace, insolvenční právo, preventivní restrukturalizace, reorganizace, zákon o preventivní restrukturalizaci

Keywords

Directive of European Union on preventive restructuring and insolvency, implementation, insolvency law, preventive restructuring, reorganization, act of preventive restructuring